

ARMAGEDDON

(Visayan Version)

R. B. THIEME, JR.

With permission of R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries,
this publication is distributed in the Philippines
by Grace Logos Support Philippines, Inc.,
without charge or obligation.

For more information text or call:
(*Gihatag pinaagi sa GLSP nga walay bayad o obligasyon.*
Para sa dugang pang kasayuran text o tawag:)
Globe: 0906-347-9830 (Visayan)
Smart: 0946-142-7563 (Visayan)
Smart: 0908-236-1434 (Ilonggo)

The electronic version of this book can be read or downloaded
through the Internet address <https://www.gracelsp.ph>.
(*Ang elektroniko nga bersiyon niini nga libro mahimong mabasa o mabalhin*
ang datos pinaagi sa Internet adres nga <https://www.gracelsp.ph>.))

Kay sila mga espiritu sa mga demonyo, naghimo og mga tilimad-on, nga maglihok ngadto sa mga hari sa tibuuk kalibutan, sa pagtigum kanila sa dungan para sa gubat sa bantugang adlaw sa Dios, ang Makagagahum-sa-tanan. . . . Ug sila mitigum kanila sa dungan ngadto sa dapit nga diha sa Hebreyo gitawag og Armageddon. . . . Ug ang itusan sa bino giyatakan sa gawas sa siyudad, ug ang dugo migawas gikan sa itusan sa bino, kutub sa mga rinda sa mga kabayo, sulud sa usa ka distansiya sa duha ka gatus ka milya.

Pinadayag 16:14, 16; 14:20

ARMAGEDDON

R. B. THIEME, JR.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES
HOUSTON, TEXAS

PINANSIYAL NGA PALISIYA

Walay bayad para sa bisan unsa nga materyal gikan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries. Si kinsa kadtong nagatinguha og pagtulon-an sa Bibliya makaangkon sa among [English] mga publikasyon, DVDs, ug MP3 CDs nga walay obligasyon. Ang Dios nagasangkap og doktrina sa Bibliya. Kami nanghinaot sa pagpadayag sa Iyang grasya.

Ang R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries maoy usa ka ministeryo sa grasya ug nagalihok sa katibuk-an diha sa boluntaryong mga kontribusyon. Walay listahan sa presyo para sa bisan unsa sa among mga materyal. Walay kwarta nga gipangayo. Kon ang pagkamapasalamaton para sa Pulong sa Dios nagadasig sa usa ka magtotoo sa paghatag, siya adunay pribilihiyo sa pagpaambit ngadto sa pagpakaylap sa doktrina sa Bibliya.

Orihinal nga naimprinta isip *ARMAGEDDON*
niadtong tuig 2002, 1974 ni R. B. Thieme, Jr.
Unang edisyon napatik niadtong 1974.

Kini nga basahon napatik gikan sa mga pakigpulong ug
wa-imantala nga mga sinulat ni R. B. Thieme, Jr.

Sa pag-order niini nga libro sa English, kontaka:
R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries
P.O. Box 460829, Houston, Texas 77056-8829
www.rbthieme.org

Walay bahin niining publikasyon nga ipasanay o ipadala sa
bisan unsang porma o sa bisan unsang pamaagi, elektroniko o
mekanikal, lakip na ang seroks, rekord, o sa bisan unsang sistema
sa pagtipig ug pag-abli sa impormasyon, nga walay nakasulat nga
pagtugot gikan sa tigmantala.

Napatik sa Tagbilaran City, Bohol, Philippines, 2018.

Gihubad ngadto sa Binisaya nga pinulongan ni Jerome L. Salutan.
Gitan-aw pagbalik nila ni Amado D. Carejo, David C. Vicoy ug Raflyn H. Salutan.
Gipatik nga may pagtugot sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries.

Mga Sulud

Pasiuna	v
Ang Istratehiyanhong Pagkaimportante sa Palestine.....	1
Ang Takna sa Kalisdanan.....	6
Ang Karakter sa Kalisdanan.....	8
Grasya sa Dili pa ang Paghukum.....	11
Unsa man Ang Armageddon?.....	13
Upat ka mga Hut-ong sa Impluwensiya.....	15
Ang Dibalaan nga Trinidad	18
Ang Dragon	18
Ang Mangtas-nga-mananap.....	20
Ang Mini nga Propeta.....	22
Ang Baki nga mga Demonyo.....	25
Ang Kaligutgut sa Kalaglagan	26
Ang Kampanya Nagasugod.....	28
Ang Pagliyok sa Jerusalem	34
Kangitngit Nagauna sa Kahayag.....	43
Ang Pagpalingkawas sa mga Santo.....	47
Ang Pagkapoo sa Kaaway	50
Asa man Kita Karong-panahona?	54
Pakapin sa Basahon—Ang Doktrina sa Pito sa Yawa.....	58
Timan-anan sa Kasulatan.....	62

Pasiuna

Sa dili pa ikaw magsugod sa imong pagtoon sa Bibliya, kon ikaw usa ka magtotoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo, siguroha nga ikaw nakahingalan sa imong mga sala sa pribado ngadto sa Dios nga Amahan.

Kon kita mosugid sa atong [nahibaloan] mga sala, Siya matinumanon ug matarong sa pagpasaylo kanato sa atong [nahibaloan] mga sala ug sa paghinlo kanato gikan sa tanang [wanahibaloan, o nahakalimtan nga mga sala] dipagkamatarong. (1 Juan 1:9)

Ikaw dihadiha mosulud sa fellowship uban sa Dios, napuno sa Balaang Espiritu, ug andam na sa pagkat-on og doktrina sa Bibliya gikan sa Pulong sa Dios.

“Ang Dios espiritu, ug kadtong kinsa nga magsimba Kaniya kinahanglang magsimba diha sa [ang pagpuno sa] espiritu ug [bibliyanhon] kamatuuran.” (Juan 4:24)

Kon ikaw wala gayud sa personal nga mitoo diha ni Ginoong Jesu-Kristo ingon nga imong Manluluwas, ang isyu dili ang paghingalan sa imong mga sala. Ang isyu mao ang pagtoo lamang diha ni Kristo lamang.

“Siya kinsa nagatoo diha sa Anak adunay waykatapusang kinabuhi; apan siya kinsa wala nagatuman [ang mando sa pagtoo diha] sa Anak dili makakita og kinabuhi, apan ang kaligutgut sa Dios nagapabilin diha kaniya.” (Juan 3:36)

ANG PULONG SA DIOS buhi ug gamhanan, mashait kay sa bisan unsang duhay-sulab nga espada, naglagbas bisan ngadto sa nagbahing nagpabulag sa kalag ug sa espiritu, ug sa mga lutahan ug sa kinauyokan, ug maoy usa ka kritiko sa mga hunahuna ug mga tinguha sa kasingkasing. (Mga Hebreohanon 4:12)

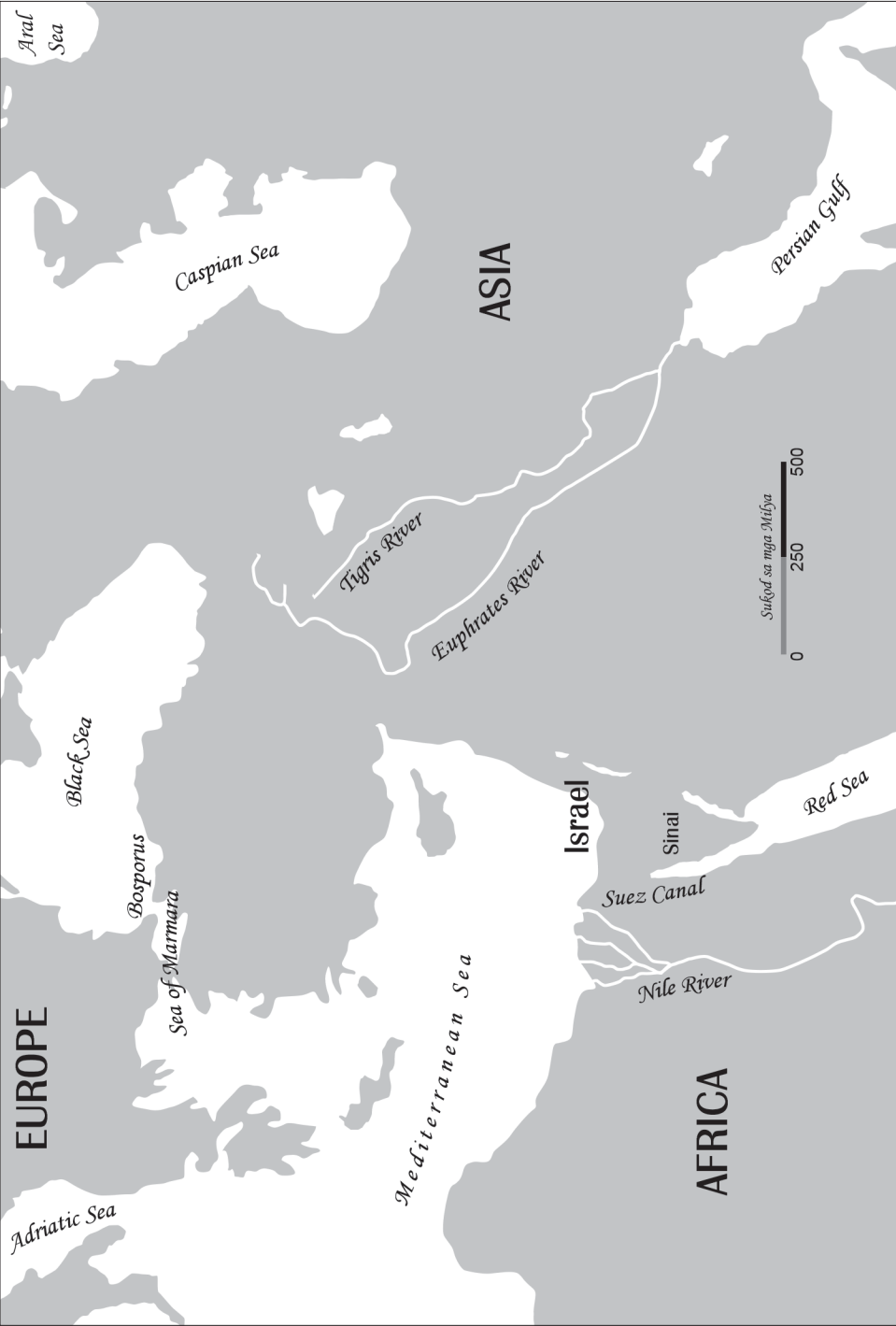
Ang tanang Kasulatan gininhawa-sa-Dios, ug maganan-siyahon para sa doktrina, para sa pagbadlong, para sa koreksiyon, para sa instruksiyon diha sa pagkamatarong; nga ang tawo sa Dios mamahimong hamtong, sa hingpit gisangkapan ngadto sa tanan nga maayong mga buhat. (2 Timoteo 3:16-17)

Pagtoon sa pagpakita sa imong-kaugalingon nga aprobado ngadto sa Dios, usa ka trabahador nga kinahanglang dili maulaw, sa hustong nagbahin sa pulong sa kamatuuran. (2 Timoteo 2:15)

Armageddon

ANG ISTRATEHIYANHONG PAGKAIMPORTANTE SA PALESTINE

ANG NASOD NGA NAGAKONTROL sa Bosphorus ug sa Suez Canal nagamando sa tulo ka mga kontinente: Europe, Asia, ug Africa. Ang Bosphorus sa tekniko mao ang baynte-ka-milya nga estretso tali sa Black Sea ug sa Sea of Marmara, apan ang lugar sa tinuuray nagalakip sa tibuuk kalaparan sa tubig gikan sa Mediterranean ngadto sa Black Sea ug nagaapil sa utlanan tali sa Europe ug Asia. Ang Suez Canal nagabahin sa Egypt ug sa Sinai ug nagasumpay sa Mediterranean diha sa Red Sea. Tungud kay ang yuta sa Palestine ug ang nasod sa Israel nahimutang tali sa Bosphorus ug sa Suez Canal, ang kalibutan nagailog sa usa ka ditimbang nga interes diha niining gamay nga tabas sa yuta. Ang Palestine maoy usa ka taliwala sa kalihukan para sa kasundalohan ug ekonomikanhon nga istratehiya sa katibuk-an sa kalibutan.

Lahus ngadto sa tibuuk nga mga siglo, ang mga kasundalohan sa tanang kanasuran mibuntog ug miokupar sa istratohiyang hinungdanon-kaayo nga teritoryo sa Palestine: Chaldea, Persia, Greece ubus ni Alexander the Great, SPQR (Rome), ang Ottoman nga Imperyo, Great Britain. Ang kasaysayan sa Hudiyong katawhan, ang milabay ug pagkakaron, usab maoy magubuton. Ang Amihanang Gingharian sa Israel naguba pinaagi sa mga Assyrian niadtong 721 B.C.; ang Habagatang Gingharian sa Judah nabuntog ug naulipon ni Nebuchadnezzar niadtong 586 B.C. Sukad sa A.D. 70, sa dihang ang mga lihiyon ni Titus miguba sa Jerusalem, ang mga Hudiyo nagkatibulaag ug gipanglutos sa tibuuk kalibutan.

Ang Palestine maoy usa ka *tipik* sa kabtangan nga dimadaladala nga ang Dios misaad ngadto ni Abraham ug sa iyang mga kaliwat. Ang tinuud nga mga utlanan sa gisaad nga yuta maglukup gikan sa Nile ug sa Red Sea diha sa habagatang-kasadpan, ang disyerto diha sa habagatan, ug ang Mediterranean diha sa kasadpan ngadto sa Euphrates diha sa amihanang-sidlakan.

Niadtong adlaw ang Ginoo mihimo og usa ka kasabutan uban ni Abram, nag-ingon, “Sa imong mga kaliwat Ako mihatag niining yutaa, Gikan sa suba sa Egypt [ang Nile] kutub sa dakong suba, ang suba sa Euphrates.” (Genesis 15:18; cf., Exodo 23:31)

Bisan pa ang Hudiyong katawhan sa katibuk-an sa kalibutan nasayod sa ilang yutang-natawhan, karong panahona sila nagsulud sa Palestine isip mga dimagtotoo ug tungud niini ang modernong Israel wala nagalangkub sa gipropesiya nga teyokrasya. Kining mga pagdagsang sa panglangyaw ang nakaingon sa usa ka daotang reaksiyon diha sa kalibutan sa Arabo. Ang Arabong mga istado kinsa milambigit diha sa usa

ka pagtanyag para sa gahum ug politikanhong panagbuyon diha sa Tungang Sidlakan magtinguha sa pagpapha sa Israel ug pagtukod sa usa ka Arabong nasod diha sa iyang dapit.¹ Apan adunay usa ka umaabot nga takna, gipropesiya diha sa Bibliya, sa dihang si Jesu-Kristo Mismo nagatigum-pag-usab sa Hudiyong mga magtotoo ug sila sa hingpit mohuput niini nga Yuta ug magpuyo diha sa kalinaw.

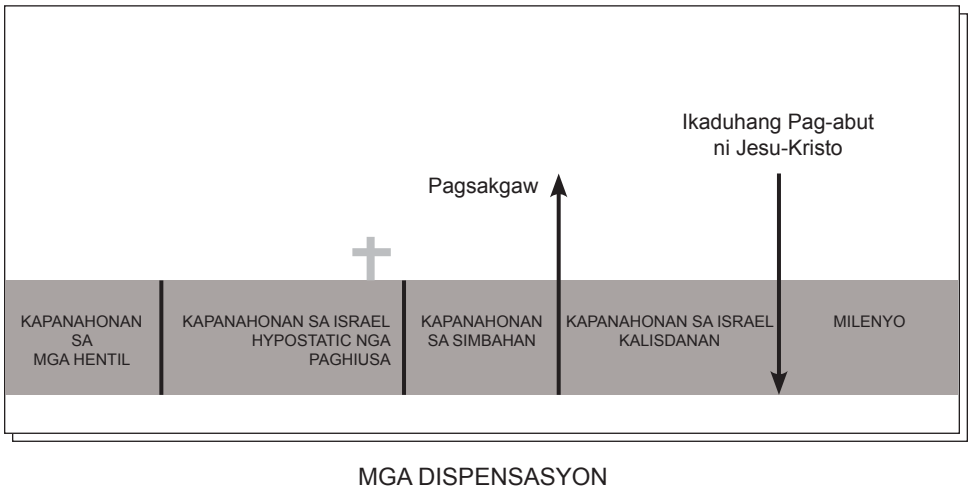
Ang bisan unsang mga pagkaparehas tali sa karon nga mga sirkumstansiya ug sa umaabot nga panghitabo magsugyot og usa ka baha sa pangagpas. Ang presensiya sa usa ka giila nga Hudiyong istado sa Palestine ug ang pagkalumbay sa kanasuran ingon sa gitag-an diha sa Daniel mga kapitulo 7 ug 11 ug Pinadayag mga kapitulo 13, 16, ug 17 wala magpaila nga kita karon nagsaksi sa sinugdanan sa Armageddon nga Kampanya. Kining umaabot nga sundalohong kampanya sa tinuuray mahitabo didto sa katapusan sa Kalisdanan samtang si Kristo nagabalik sa pag-apil diha sa katapusang gerra ug sa pagpalingkawas sa mga Hudyo.

Ang mga pagsulay sa pagtakdo sa bibliyanhong mga yugto diha sa mga libro ni Isaiah, Jeremiah, Ezekiel, Daniel, Joel, Zechariah, Mateo, ug Pinadayag diha sa milabay, kadungan, ug umaabot nga panghitabo magdala ngadto sa kalibog. Apan ang “Dios dili usa ka Dios sa kalibog” (1 Mga Taga-Corinto 14:33). Siya mihatag sa mga magtotoo sa usa ka talamdan-sa-panghitabo nga ang Bibliya nagatawag og “mga administrasyon,” o “mga dispensasyon” (Mga Taga-Efeso 1:10).² Ang mga

1. Bernard Lewis, *Semites & Anti-Semites* (New York: W. W. Norton & Co., 1986), 18.

2. Ang usa ka dispensasyon maoy usa ka gidugayon sa tawhanong kasaysayan nga gipahayag mahitungud sa divine nga pinadayag. Ang kasaysayan maoy usa ka pagsunudsunud sa divine nga mga administrasyon nga gibahin ngadto sa unum ka mga katuigan, ang tagsatagsa adunay waykaparehas nga mga karakteristiko, maingon usab sa piho nga mga kalihukan nga angay sa usag-usa sa laing mga panahon. Kining sunudsunud nga mga katuigan mag-aninag sa pagbutyag sa plano sa Dios para sa katawhan; sila maglangkub sa divine nga panglantaw ug teyolohiyanhon nga interpretasyon sa kasaysayan. Tan-awa sa R. B. Thieme, Jr., *Ang Divine nga Laraw sa Kasaysayan: Mga Dispensasyon*

dispensasyon mao ang yawi sa pagsabut sa propesiya ug pagtukod sa piho nga kronolohiyanhong panghitabo nga may kalabutan sa Israel.

Ang Kapanahonan sa Israel nahunong tungud sa Kapanahonan sa Simbahan. Ang nagapadayon nga negatibong kabubut-on sa mga Hudiyo ug sa ilang pagkapakyas sa pagsabwag sa Ebanghelyo ug doktrina sa Bibliya (Hosea 4:6; Mateo 23) magresulta diha sa ilang mipadayong pagkatibulaag hangtod human sa Ikaduhang Pag-abut ni Jesu-Kristo. Dili hangtod sa personal nga paghari ni Kristo didto sa Milenyo³ ang Israel sa makausa pa mahimong usa ka teyokrasya nga gingharian.⁴ Apan, atol sa pito ka tuig una pa niana nga

ug ang Simbahan (Houston: R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, 2018). Sa umaabot, mga sangang-reperensiya ngadto sa akong mga libro mokutlo lamang sa tagsulat, titulo, petsa sa publikasyon (diha sa unang reperensiya), ug panid (mga panid).

3. Ang Milenyo maoy usa ka literal nga gidugayon sa usa ka libo ka tuig (Pinadayag 20:4), magsugod human sa Ikaduhang Pag-abut ni Jesu-Kristo hain Siya motuman sa tanan nga dikondisyonal nga mga kasabutan sa Israel (tan-awa sa sinulat ubus sa panid 10), mohari diha sa trono ni David (2 Samuel 7:12-16), ug motukod sa tibuuk-kalibutan nga kalinaw ug perpektong kalikupan dinhi sa kalibutan (Isaiah 2:4).

4. Didto sa Exodo, ang Dios mitukod sa Israel isip usa ka teyokrasya nga giharian sa personal pinaagi sa Ikaduhang Persona sa Trinidad.

gidugayon nga mao ang Kalisdanan, ang pagkahuman sa Kapanahonan sa Israel, ang Dios mobuhi diha sa kalibutan sa usa ka serye sa mga paghukum nga ditupngan diha sa kasaysayan (Pinadayag 16).

ANG TAKNA SA KALISDANAN

“Kay unya adunay usa ka dakong kalisdanan, sama sa wala pa mahitabo sukad sa sinugdanan sa kalibutan hangtod karon, ni mahitabo sa bisan kanus-a. Ug gawas kon kadtong mga adlaw mahunong, walay kinabuhi unta ang maluwas; apan alang sa kaayohan sa pinili kadtong mga adlaw hunong.” (Mateo 24:21-22)⁵

Sa Iyang Olivet nga Diskurso, si Jesu-Kristo, nagsulti ngadto sa Iyang mga disipulo, mipropesiya mahatungud sa Kalisdanan. Ang propesiya dili unta moabut isip usa ka makapakugang ngadto sa mga disipulo tungud kay ang Karaang Testamento nagasulud sa daghang mga reperensiya bahin niining umaabot nga takna sa dakong kapintas. Ang Jeremiah 30:4-7 nagasulti sa “ang takna sa kasakit ni Jacob” ug nagatandi niini ngadto sa usa ka “babaye nga anaa sa pagpanganak.” Ang Ezekiel 20:34-38 nagapasabut sa usa ka takna sa dihang ang Israel “moagi ubus sa kastigo.” Ang Kalisdanan usab girepresentar isip tunawan nga kulon sa Dios, diin ang Israel malunsay sama sa bulawan ug ang mga kahugawan matangtang (Ezekiel 22:19-22; Zechariah 13:9; Malachi 3:1-3). Kini nga takna sa kasamok maoy nailhan isip ang “Akong kalagot” (Isaiah 10:5;

5. Ang tanang Kasulatan niini nga libro maoy gihubad gikan sa New American Standard Bible (NASB). Ang sinanggaang komentaryo nagaaninag sa pagpalapad sa NASB nga paghubad nga gitudlo diha sa Bibliya nga klase nga mga pakigpulong (anaa diha sa [English] MP3 CD gikan sa R. B. Thieme, Jr., Bible Ministries, Houston, Texas).

13:5; 26:20; Daniel 8:19).

Tingali ang labing nasinati nga termino sa tanan mao ang “setenta ka semana” ni Daniel, (Daniel 9:20-27). Sa iyang bisyon ang Propeta Daniel gisultihan sa usa ka setenta ka semana nga gidugayon nga ang Dios mohatag sa mga Hudियो “sa paghimo og panghimayad para sa pagkadaotan, sa pagdala diha sa malungtaron nga pagkamatarong . . . ug sa pagdihug sa labing Balaan nga *dapit*” (Daniel 9:24). Kini maoy propetikanhong mga semana hain ang matag semana mipasabut og pito ka literal nga mga tuig (kapitoan ka mga pito sa katuigan).

Kining 490-ka-tuig nga gidugayon giihap gikan sa dekrito ni Artaxerxes I (Artaxerxes Longimanus) sa Persia niadtong Marso 5, 444 B.C. sa pagtukod-pag-usab sa Jerusalem (cf., Nehemiah 2:1, 5-6). Eksakto 483 ka tuig (saysentay-nwebe ka semana) gikan sa pagbutyag niadtong taknaa hangtod sa dihang si Jesu-Kristo mipaingon sa Jerusalem ug giyukboan sa pipila isip ang gisaad nga Mesiyas, ang Anak ni David, ug gibiyaybiay sa uban (Mateo 21:8-9, 15). Kini nailhan diha sa mga Kristiyanos karong panahona isip Domingo sa Lukay.

Ang paglansang ni Kristo mao ang sinugdanan sa paghunong sa propesiya sa 490 ka tuig og nagsalin sa usa ka nahibiling semana (pito ka tuig) nga matuman. Gisal-ot taliwala sa ikasaysentay-nwebe ug ikasetenta nga semana ni Daniel mao ang pagkakaron nga Kapanahonan sa Simbahan nga atol dinhi ang Israel sa *makadiyut* gipadaplin isip usa ka sinaligang nasod.⁶ Ang Daniel 9:26 nagapakita sa kahilum sa Karaang Testamento nga mga propeta mahatungud ngadto sa

6. Ang usa ka sinaligang nasod maoy usa ka nasudnong linalang hain ang usa ka piho nga gidaghanon sa espirituhanong hamtong nga mga magtotoo nakaporma og usa ka mahinungdanong-kahimtang paigo sa paglahutay sa nasod ug pinaagi niini ang Dios nagapalambo sa iyang plano para sa katawhan. Ubus sa divine nga panalangin ang Dios sa tino nagapanalipod niining representante nga nasod aron nga ang mga magtotoo makatuman sa divine nga mga sugo sa pagwali-sa-ebanghelyo, komunikasyon ug pagkapiniyalan sa doktrina sa Bibliya, ug pagpadala sa mga misyonaryo sa laing dapit.

“misteryo” o sa Kapanahonan sa Simbahan (Mga Taga-Efeso 3:3). Sa dihang ang bisan unsa nga Karaang Testamento nga propesiya nagahisgot og panghitabo sa kronolohiyanhon, ang Kapanahonan sa Simbahan maoy gilaktawan ug ang inpormasyon mahatungud sa Kalisdanan, Milenyo, o way-katapusang kaugmaon magsunud sa masunorong han-ay.

Bisan pa og si Daniel midawat sa komunikasyon mahitungud sa Kalisdanan, siya nakasabut lamang nga ang panghitabo mipunting ngadto sa usa ka takna sa dakong kasamok para sa iyang katawhan. Unsay wamahibalo-i ug waylabot nga mga kamatuuran ngadto ni Daniel maoy sa tin-aw nga gipadayag ngadto ni Apostol Juan sa ulahi didto sa Isla sa Patmos. Si Juan maoy sa divine nga inspirado sa pagrekord sa mga detalye sa Kalisdanan diha sa Libro sa Pinadayag.⁷

ANG KARAKTER SA KALISDANAN

Pinaagi sa pagtoon sa Pulong sa Dios, kita makasabut nga adunay wayhunong nga pakiggubat tali sa Gingharian sa Dios ug sa gingharian sa yawa.⁸ Si Satanas mao ang kontra sa Dios ug gikan sa sinugdan siya misulay sa pagpakgang sa matag aspeto sa plano sa Dios para sa katawhan (Mga Taga-Efeso 6:11-12). Pinaagi sa iyang kaigmat didto sa Hardin ug sa negatibong kabubut-on ni Adan ug Eba, si Satanas mipuntos sa usa ka taktikanhong kadaugan. Isip usa ka resulta, pisiko ug espirituhanong kamatayon ang nahimong kapanulundanan

7. Ang Dios nga Balaang Espiritu sa dimakitang-gahum migiya sa tawhanong mga magsusulat sa Kasulatan, aron nga sa walay pagtahan sa ilang tawhanong salabutan, bokabularyo, pagkatalagsaon, istilo sa literaryo, personalidad, personal nga mga pagbati, o bisan unsang lain nga tawhanong hinungdan, ang Iyang kompleto ug masubayon nga mensahe ngadto sa katawhan narekord nga may perpektong pagkatukma diha sa orihinal nga mga pinulongan sa Kasulatan, ang mismong mga pulong nagdala sa awtoridad sa divine nga pagkamagsusulat.

8. Thieme, *Anti-Semitism* (1991), 11-13; *Satanas ug Demonismo* (2017), 2-15.

sa ilang mga liwat (Genesis 2:17; 3:4; Mga Taga-Roma 5:12).⁹

Ang Genesis 3:15 nagasaad og usa ka personal nga Manunubos kinsa makapalingkawas sa katawhan gikan sa sala ug espirituhanong kamatayon ug makabuntog ni Satanas. Mahinungdanon ngadto sa pagkatuman sa plano sa Dios mao ang Iyang pagbuhat sa Hudiyong kaliwat nga pinaagi niini ang Manunubos motungha. Ang Dios mitukod og upat ka dikondisyonal nga mga kasabutan, usa ka malungtarong tratado uban ni Abraham, ang amahan sa Hudiyong kaliwat, ug sa iyang natawo-pag-usab nga mga liwat, ug Siya migarantiya sa ilang katumanan (Genesis 17:7). Ang tratado nagasaad sa mga Hudiyo og usa ka kaugmaon, usa ka katuyoan, ug usa ka titulo nga dokumento sa usa ka yuta sa ilang kaugalingon.¹⁰

Tungud sa waykaparehas nga mga saad sa Dios ngadto sa Israel, si Satanas nagapasiugda og antagonismo ngadto sa mga Hudiyo sa katibuk-an sa kasaysayan. Si Satanas

9. Espirituhanong kamatayon maoy pagkabulag sa tawo gikan sa Dios ug hingpit nga waykatakos sa pagbaton og usa ka relasyon uban Kaniya. Sa dihang si Adan nakasala, siya dihadiha nawad-an sa iyang relasyon uban sa Dios; siya nawad-an sa iyang tawhanong espiritu og nagresulta diha sa kompletong waykatakos sa pagsabut sa espirituhanong kamatuuran; ug siya miangkon sa usa ka kinaiyang makasasala (Genesis 2:17; 1 Mga Taga-Corinto 2:14). Sunud niana ang tanang katawhan natawo nga patay sa espirituhanon (Mga Taga-Roma 5:12, 14). Tan-awa sa Thieme, *Ang Babag* (2016); *Ang Merkado sa Ulipon sa Sala* (2016).

10. Ang Upat ka Dikondisyonal nga mga Kasabutan ngadto sa Israel:

1. Ang Abrahamic nga Kasabutan nagatukod sa Hudiyong kaliwat ug sa umaabot nga nasod sa Israel ug nagahimaraot sa kontra-Semitismo (Genesis 12:1-3).

2. Ang Palestinian nga Kasabutan mao ang dokumento sa Yuta, nagasiguro sa katapusang pagpahiuli sa Israel, ug nagahatag sa mga sirkumstansiya nga ubus niini ang Israel mapabalik ngadto sa Yuta (Genesis 15:18; Numeros 31:1-12; Deuteronomio 30:1-9; Joshua 1:3-4; Isaiah 11:10-12; Jeremiah 23:3-8; Ezekiel 37:21-25).

3. Ang Davidic nga Kasabutan nagatukod sa pagkawalay-katapusan sa trono ni David pinaagi ni Kristo (2 Samuel 7:8-16; Mga Salmo 89:20-37; 2 Cronicas 21:7; Isaiah 55:3; cf., Mga Buhat 2:29-30; 13:34; Lukas 1:32).

4. Ang Bag-ong Kasabutan ngadto sa Israel (Jeremiah 31:31-34) nagaagad diha sa sakripisyo, mapulihong kamatayon ni Kristo ug nagagarantiya sa waykatapusang mga panalangin ubus sa Abrahamic nga Kasabutan. Kini nagakompirmar sa kaugmaon sa Israel bisan pa sa administrasyon sa ikalimang liyok sa disiplina ngadto pulos sa Amihanan ug Habagatan nga mga Gingharian. Hosea 2:14-23 nagalarawan sa pagpahiuli ug katubsan sa Israel, ang mapanapawong asawa.

nangatarungan nga kon siya nagapoo sa tanang mga Hudiyo, nan ang Dios dili makatuman sa Iyang mga saad ngadto sa Israel. Tungud niini, atol sa Kalisdanan, si Satanas nagadason og usa ka gidugayon sa ditupngan nga kontra-Semitismo ug nagasugod sa usa ka gipakusgan nga ataki batok sa Israel og gipuntirya diha sa katapusang pagpapha sa tanang mga Hudiyo.

Duha ka mga imperatibo ang moabag sa pagtulin sa mga aktibidad ni Satanas sa Kalisdanan:

1. ang pagkuha sa tanang mga magtotoo gikan sa kalibutan didto sa Pagsakgaw sa Simbahan (1 Mga Taga-Tesalonica 4:13-18);¹¹

2. ang pagkuha sa nagpugong nga ministryo sa Balaang Espiritu (2 Mga Taga-Tesalonica 2:6-7).

Si Satanas mahimong gawasnon nga wala sukad sa nangaging panahon sa paglingla, pag-ilad, ug pagguba. Siya mohimo sa piho nga paggamit sa rilihiyon, iyang dumadaog nga alas.¹²

Ang Kalisdanan gibahin ngadto sa duha ka gidugayon sa kapin kun kulang tulo ug tunga ka tuig sa matag-usa (Daniel 9:27). Ang unang katunga sa Kalisdanan maoy gipaila pinaagi sa kusog sa pangagamhanan hain upat ka labing-hinungdanong mga hut-ong sa impluwensiya makigbugno para sa kalibutanong

11. Ang Pagsakgaw, o (*exanastasis*), "pagbiya nga pagkabanhaw," mao ang pagkabanhaw sa tanang buhi ug patay nga Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo gikan sa kalibutan sa pagtagbo sa Ginoo didto sa kahanginan ug mahimong Pangasaw-onon ni Kristo (1 Mga Taga-Tesalonica 4:14-17). Ang Pagsakgaw mahitabo didto sa pagkatapos sa Kapanahonan sa Simbahan diha diha sa dili pa ang Kalisdanan. Ang labawng-kamandoan nga desisyon sa Dios nagadeterminar sa takna sa Pagsakgaw; walay tawo ang nahibalo sa adlaw o oras (Mateo 24:42; 25:13; Markos 13:32).

12. Rilihiyon maoy bisan unsang sistema diin ang tawo pinaagi sa iyang kaugalingon nga mga paningkamot ug mga merito sa mapangahason nagasulay sa pag-angkon og kaluwasan o sa pag-uyon sa Dios. Ang rilihiyon nagapasiugda og tawhanong kamaayo isip ang puli para sa grasya. Ang rilihiyon maoy gidesinyo ni Satanas sa paglubog sa plano sa Dios ug pag-ilad sa tawhanong kaliwat (Lukas 12:1; Mga Taga-Colosas 2:23).

paghari. Diha sa ikaduhang katunga, ang pagkawaybalaod ug kontra-Semitismo mag-usbaw sa hilabihan. Diha sa katapusan sa Kalisdanan, si Satanas nagasulay sa pagpoo sa mga Hudiyo pinaagi sa pagtigum sa hentil nga mga kasundalohan sa kalibutan batok sa Palestine. Hilabihan kaayo mao ang kapintas sa ikaduhang katunga nga kini nailhan isip ang “dakong kalisdanan” (Mateo 24:21; cf., Daniel 12:6-7, 11-12; Pinadayag 11:2-3; 12:6, 14; 13:5).

Samtang ang Kalisdanan nagasugod si Satanas nagapasiugda og usa ka tratado tali sa diktador sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo ug sa Mini nga Propeta sa Israel.¹³ Tulo ug tunga ka tuig ayha pa ang Romanhong diktador nagalapas sa iyang pulong ug nagabudhi sa Israel kang kinsa siya mihimo og usa ka pakigsabot. Nagsunud sa iyang pagbudhi sa kasabutan, ang Romanhong diktador nagabatok sa mga Hudiyo nga may dimapuypuy nga kapungut ug pagdumut.

Ang Kalisdanan nagatak-up diha sa hingpit nga pagkahugno ug pagkapildi sa mga puwersa ni Satanas didto sa Armageddon. Ang Dios nagapakita atubangan sa mga anghel, mga demonyo, ug katawhan nga si Ginoong Jesu-Kristo sa waytabang makabuntog sa gihiusa nga mga puwersa sa tibuuk gingharian ni Satanas sa kangitngit ug sala. Si Jesu-Kristo wala nagakinahanglan og tabang sa tawo, ug ang Iyang kadaugan ngadto sa mga gahum sa daotan sa tataw mahukumon.

GRASYA SA DILI PA ANG PAGHUKUM

Sa dili pa ang matag divine nga paghukum ang Dios sa kanunay nagahatag sa tawo og usa ka panahon sa grasya aron maluwas. Una pa sa Lunup, ang Dios mihatag sa Unasa-lunup nga sibilisasyon sa usa ka gatos ug baynte ka tuig

13. Tan-awa sa mga panid 17, 20-25.

sa matinumanon nga deklarasyon sa Ebanghelyo pinaagi ni Noah, maingon usab ang paggama sa arka isip ang larawan sa kaluwasan (Genesis 6:3; 2 Pedro 2:5). Sa katibuk-an sa Kalisdanan ang Ebanghelyo maproklamar ingon nga wala sukad kaniadto sa kasaysayan (Mateo 24:14) aron nga ang dimagtotoo walay mahimong usa ka pamalibad (Mga Taga-Roma 1:18-20). Ang kalibutan matudloan-sa-ebanghelyo sa makaupat ka higayon: pinaagi sa 144,000 nga Hudiyong mga ebanghelista kinsa naluwas sunud sa Pagsakgaw sa Simbahan (Pinadayag 7); pinaagi sa testimonya sa kalisdanan nga mga santo (Pinadayag 14:12-13); pinaagi sa duha ka mga saksi, si Moses ug Elijah (Pinadayag 11:3); ug pinaagi sa mga anghel (Pinadayag 14:6-7).

Ang Pinadayag 16 nagapaila sa “pito ka mga panaksan,” sa literal pito ka magun-ubong mga paghukum nga magrepresentar sa usa ka katapusang tibuuk-kalibutan nga ebanghelyohanong nag-unang tumong nga gidesinyo sa pagdala sa katawhan ngadto sa usa ka kaamgohan sa ilang pagkinahanglan para ni Kristo. Apan imbis sa paghinulsul, “pag-usab sa ilang mga hunahuna bahin ni Kristo,” kini nga mga dimagtotoo “mipasipala sa ngalan sa Dios” (Pinadayag 16:9). Kini nga kapitulo nagapakita nga kadtong kinsa nabutaan pinaagi sa rilihiyon dili mousab sa ilang panghunahuna ngadto ni Kristo bisan pa og ubus sa labing makahahadlok nga kalit-nga-kalisdanan.

Ang unang panaksan sa kaligutgut sa Dios maoy pagkawala sa kabaskog sa lawas (Pinadayag 16:2); ang ikaduha ug ikatulo maoy mga krisis sa pagkaon ug tubig (Pinadayag 16:3-7); ang ikaupat, usa ka hilabihang kainit sa panahon (Pinadayag 16:8-9); ang ikalima, usa ka epidemiya (Pinadayag 16:10-11). Ang ikaunum nga panaksan, nga nagasangkap sa bakgawon para sa Armageddon, mao ang sundalohong kalit-nga-kalisdanan (Pinadayag 16:12-16); ug ang ikapito, mga kalit-nga-kalisdanan sa kinaiyahan (Pinadayag 16:17-21). Bisan pa og kining tanan nga mga paghukum magresulta diha sa dakong kasakit ug

kawad-on, sila wala gidesinyo sa pagpoo sa populasyon. Sila gidesinyo sa pagdala sa katawhan ngadto sa usa ka pagluwas nga kahibalo ni Kristo sa wala pa ang Ikaduhang Pag-abut ug ang bawtismo sa kalayo (Mateo 3:11).¹⁴

UNSA MAN ANG ARMAGEDDON?

Pinadayag 16:12-16 mao ang bugtong yugto nga ang pulong (*Armageddon*) gihisgotan. Ang konteksto niining mga bersikuloha nagahingalan sa piho nga mga hitabo, mga personalidad, mga nasod, ug hiyograpiyanhong mga lungsod nga nailhan diha “sa gubat [*polemos*] sa bantugang adlaw sa Dios, ang Makagagahum-sa-tanan.” Ang presensiya sa *polemos* diha sa Pinadayag 16:14 nagatumbok nga ang panghitabo nga gihulagway maoy usa ka bahin sa usa ka gubat o kampanya. Ang usa ka kampanya nagalakip og usa ka sundalanhong pagsulong ngadto sa dimahigalaong teritoryo sa usa ka paningkamot sa pagpangita sa kaaway nga mga puwersa ug mga katawhan para sa katuyoan sa paggun-ub ug pagpukan. Sa ingon, ang usa ka kampanya gilangkub sa usa ka mga serye sa mga gerra diha sa usa ka tino nga hiyograpiyanhong nahimutangan, giaway sa dungan o diha sa kronolohiyanhong pagsunudsunud. Sanglit kining higantihong pakigbugno mahitabo diha sa usa ka yuta, Palestine, ang paghubad sa *polemos* isip “kampanya” maoy gipili para sa “gubat.”

Ang ipasabut sa Kasulatan nga naghulagway sa nahimutangan sa kampanya nagasangko ngadto sa konklusyon nga ang kampanya sa bantugang adlaw sa Dios, ang Makagagahum-

14. Didto sa Ikaduhang Pag-abut ni Jesu-Kristo ang tanang Hudiyo ug Hentil nga mga dimagtotoo (Ezekiel 20:34-38; Mateo 25:31-46) kinsa magpabiling buhi sa Kalisdanan maoy tangtanganon gikan sa kalibutan, nailhan diha sa pagkapildi ni Satanas, ug ibutang ngadto sa kalayo sa mga Kasakit sulud sa usa ka libo ka tuig sa Milenyo hangtod sa Katapusang Paghukum (Mateo 3:11-12; 25:31; Pinadayag 19:11).

sa-tanan, maoy awayon diha sa labing minos upat ka tino nga hiyograpiyanhong mga lugar:

1. Jerusalem (Zechariah 12:2-11; 14:2);
2. Megiddo ug ang Kapatagan sa Esdraelon (Pinadayag 16:16);
3. Walog sa Jehoshapat, sidlakan sa Jerusalem (Ezekiel 39:11; Joel 3:2, 12);
4. Edom (Isaiah 34:16; 63:1-6).

Nga ang away moulbo ngadto sa tanang bahin sa tibuuk yuta sa Palestine maoy gikompirmar diha sa pulongan nga “nagtabon sa yuta” (Ezekiel 38:9, 16) ug nagapasabut ngadto sa kamatuuran nga ang mga kasundalohan molukup ngadto sa yuta sa Palestine.

Ang Griyegong pulong *Armageddon* migumikan sa Hebreyo nga (*har Megiddo*), nagkahulugan og “bungtod sa Megiddo” (Mga Maghuhukum 5:19). Ang siyudad sa Megiddo nagaokupar sa usa ka dayag nga posisyon didto sa habagatang ngilit sa Kapatagan sa Esdraelon. Kini gibantog isip ang dapit sa duha ka dakong mga kadaugan: nila Barak ug Deborah ngadto sa mga Canaanite (Mga Maghuhukum 4:15), ug ni Gideon ngadto sa mga Midianite (Mga Maghuhukum 7). Dinhi, usab, nahitabo ang kamatayon ni Saul sa gerra sa Gilboa batok sa mga Philistine (1 Samuel 31:8) ug kamatayon ni Josiah didto sa mga kamut sa Egyptian nga kasundalohan ni Pharoah Necho (2 Mga Hari 23:29-30; 2 Cronicas 35:22). Wanang kaayo kining kapatagan sa Esdraelon nga si Napoleon Bonaparte diha sa pagsusi niini miingon nga ang tanang mga kasundalohan sa kalibutan makamaniobra diha sa maong dapit.

Samtang ang Pinadayag 16 nagakulang sa mga detalye sa kampanya, kini nagatino sa kamatuuran nga ang usa ka gamhanang away nga naglakip sa tanang kanasuran sa kalibutan mahitabo sa Palestine. Kining sa satanasnong-gipadasig

nga mga puwersa mihugup diha sa pagsukol batok sa Dios maoy desidido diha sa kompletong pagkapoo sa Iyang katawhan, Israel. Apan kadtong mga elemento ug mga personalidad ubus sa pagmando ni Satanas ug diha sa pagsupak sa Dios, ang ilang-kaugalingon maguba didto sa kinatumyan niining katapusan nga kampanya, ang Ikaduhang Pag-abut ni Ginoong Jesu-Kristo. Ang Armageddon dili lamang ang mahukumong pagkapildi sa daghan-kaayong sundalanhon nga mga puwersa nga nagrepresentar sa gamhanang internasyonal nga mga imperyo, apan maoy usa ka kinahanglanong kabahin sa pulos ang panapos nga bahin sa kampanya sa Kalisdanan ug ang katumanan sa gitagna nga plano sa Dios.

UPAT KA MGA HUT-ONG SA IMPLUWENSIYA

Atol sa bibliyanhong ‘semana’ ang istratohiyanghong nahimutangan sa Palestine maoy labi pa ka labing-hinungdanon kay sa bisan unsang panahon sa kaniadto. Upat ka dakong mga hut-ong sa impluwensiya ang malambigit diha sa usa ka ilog sa gahum para sa katigayunan ug kontrol sa kalisdanang kalibutan uban sa Palestine isip ang kinatung-ang pokus. Sila gihinganlan diha sa Kasulatan isip ang “hari sa Kasadpan,” ang “hari sa Amihanan,” ang “hari sa Habagatan” ug ang “mga hari sa Sidlakan.” Ang ilang mga kailhanan migumikan sa ilang matudloong kalabutan paingon sa Palestine. Ang matag linalang maoy usa ka grupo sa hentil nga mga nasyonalidad gihiusa isip gipadasig-ni-Satanas nga mga manggugubat para sa katuyoan sa pagguba sa Israel ug pagkontrol sa ibabaw sa kalibutan. Diha sa pag-ila sa mga hut-ong sa hiyograpiyanhon, kita makapalambigit kanila sa karon nga heyopolitikang mga kondisyon, apan bisan og pipila ka tuig gikan karon ang larawan mahimong mausab sa hingpit.

Lakip sa mga hari nga mihugup para sa kampanya sa

bantugang adlaw sa Dios, ang Makagagahum-sa-tanan mao ang usa kang kinsa si Daniel sa nagkalainlaing nagatawag og “hari sa Amihanan” (Daniel 11:40) ug “usa ka hari . . . matinamayon ug hanas diha sa intriga” (Daniel 8:23). Si Isaiah nagapasabut niining mao ra nga daotang tawo isip ang “Assyrian” (Isaiah 10:24) ug “ang dimabangbang nga kastigo” (Isaiah 28:15). Si Ezekiel nagangalan kaniya og “Gog sa yuta sa Magog, ang labaw nga prinsipal sa Meshech, ug Tubal” (Ezekiel 38:2; 39:1). Kini nga hari dili angay kasaypan diha sa “Gog ug Magog” sa Pinadayag 20:8 nga maoy usa ka malangkubong termino para sa tanang Hentil nga mga dumadapig ni Satanas human sa iyang pagbuhi didto sa pagtak-up sa Milenyo ug sa sunud nga rebelyon batok sa Dios. Diha sa relasyon sa kalibutanong pangagamhanan karong panahona, ang Gog mao unta ang diktador sa Russia, apan ang positibong timailhan kinahanglan maghulat sa pagbutyag sa umaabot nga panghitabo.

Ang “hari sa Habagatan” o ang tibuuk-Arabic nga hugpong, “mohugup alang sa gubat sa usa ka hilabihanay kadaghan ug gamhanan nga kasundalohan para sa gubat” (Daniel 11:25, 40-43), apan mapapha og sayo diha sa away pinaagi sa alimpulos nga ataki sa hari sa Amihanan nga si Ezekiel nagapaila isip “sama sa usa ka unus” (Ezekiel 38:9).

“Ang mga hari gikan sa Sidlakan,” o sa literal ang mga hari “sa pagsilang sa adlaw,” (Pinadayag 16:12; cf., Daniel 11:44) magdala og daghan-kaayong dakong-panon sa Asyatiko latas sa naughan nga kanal agianan sa suba sa Euphrates ug magsulong sa Palestine diha sa ikaduhang katunga sa Kalisdanan. Karong panahona kining kompederasyon sa Asyatiko nga mga gahum mahimong sosama ngadto sa Chinese ug sa ilang mga kaabin. Sa wala pa ang Gubat sa Kalibutan II, daghan ang nakapangagpas nga kini mao ang Japanese nga Imperyo; apan sa umaabot, ang tanan nga labing-hinungdanong mga gahum sa Asyatiko *lagmit* masumpay isip usa ka tibuuk-Asyatiko nga hugpong.

Ang “hari sa Kasadpan” sa kanunay nagapasabut ngadto sa diktador sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo, ang umaabot nga kompederasyon sa kasadpang Europe.¹⁵ Atol sa tibuuk Kapanahonan sa Simbahan aduna ug mopadayon nga mga pakigbugno sa gahum diha sa mga nasod sa kasadpang Europe. Duul sa katapusan sa Kapanahonan sa Simbahan ang karaan nga Romanhong Imperyo pagahiusahon pag-usab ug usa ka napulo-ka-nasod nga hugpong sa gahum ang motumaw. Sa dihang ang Pagsakgaw sa Simbahan mahitabo ug ang Kalisdanan nagasugod, ang propesiya ni Daniel sa “mga tudlo sa mga tiil nga maybahin sa puthaw ug maybahin sa kulon [lapok]” matuman (Daniel 2:42). Ang napulo ka nasod nga hugpong sa gahum motipon ngadto sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo nga anaa atol sa pito ka tuig sa Kalisdanan.

Ang pangutana sa kanunay nagatumaw: Asa man ang United States of America nagapasibo niini nga larawan? Ang tubag wala diha sa propesiya. Karong panahona ang United States usa ka sinaligang nasod sa Dios, usa ka sentro sa pagtulon-an sa Bibliya, pagwali-sa-ebanghelyo, ug misyonaryong aktibidad, apan ang United States dili mahimong usa ka sinaligang nasod sa Kalisdanan tungud kay ang tanan nga Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo naglakip niadtong anaa dinhi nga nasod maoy pagasakgawon. Ang bisan unsang nasod nga walay usa ka pundasyon sa mga magtotoo sa masayon nga maimpluwensiyahan pinaagi sa mga kapritso sa daotan. Sa dihang ang usa ka nasod nagasugod sa pag-us-us sa espirituhanon, ang pagkahugno gikan sa sulud mao ang akselerador nga nagasangpot diha sa kagun-uban sa nasod. Sa ingon ang United States *lagmit* masagol isip usa sa mga tudlo sa tiil sa lapok diha sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo (Daniel 2:41-42). Ang “puthaw” sa “mga tudlo sa tiil,” mga gingharian sa karaan nga Romanhong Imperyo, modominar sa

15. Thieme, *Daniel, Chapters One through Six* (1996), 58-61.

mashuyang nga “lapok” sa “mga tudlo sa tiil” (Daniel 2:42-43).

ANG DIBALAAN NGA TRINIDAD

Ug akong nakita nga *naggula* gikan sa baba sa dragon ug gikan sa baba sa mangtas-nga-mananap ug gikan sa baba sa mini nga propeta, tulo ka mahugaw nga mga espiritu sama sa mga baki. (Pinadayag 16:13)

Adunay daghang mga yugto nga maghulagway sa mga maniobra sa nagkalainlaing mga hari sa Kalisdanan; kini nga yugto nagapatin-aw sa daotang puwersa nga nagapadasig kanila. Ang “tulo ka mahugaw nga mga espiritu” maoy mga demonyo sa kang kinsa si Satanas nagatugyan sa responsibilidad sa pagpuyo sa kalibutanong mga magmamando ug sa ilang mga magtatambag aron sa pag-impluwensiya kanila sa pagtuman sa iyang pagbuut (Daniel 10:13). Atol sa Kapana-honan sa Simbahan, ang gahum ni Satanas dinhi sa kalibutan maoy gipugngan kaayo pinaagi sa ministeryo sa Dios nga Balaang Espiritu nga ang katawhan sagad makalimot sa iya mismong pagkaanaa. Apan, atol sa Kalisdanan si Satanas mahimong gawasnon sa paghatag og dakong kadaot nga walay pagsumpo ingon sa gipakita sa dibalaan nga trinidad.

Ang Dragon

Ang unang myembro niining yawan-on nga triyo mao ang dragon, o si Satanas mismo.¹⁶ Diha sa Kalisdanan sama didto sa Hardin sa Eden, si Satanas momando og pagsimba palayo

16. Tan-awa sa Pakapin sa Basahon.

gikan sa Dios ug paingon sa iyang-kaugalingon. Ang iyang obsesyon sa tibuuk panahon “nga mahimong sama sa Labing Hataas” ug simbahon isip Dios (Isaiah 14:13-14). Samtang ang Dios mitugot ni Satanas nga mahimong “magmamando niining kalibutana” (Juan 12:31), kini wala gayud nakatagbaw sa iyang dimatagbaw nga kaibog sa gahum nga mahimong sama sa Labing Hataas. Sa dihang ang yawa midala ni Kristo kang kinsa siya nahibalo nga Dios ngadto sa usa ka hataas nga bukid ug mipakita Kaniya sa mga gingharian sa kalibutan, siya miingon, “Kining tanan nga mga butang ako mohatag Kanimong, kon Ikaw magyukbo ug magsimba kanako” (Mateo 4:9).

Ang kasangkoan sa mga pagsulay ni Satanas aron simbahon isip Dios maoy gipadayag pinaagi sa gahum nga siya nagahatag sa “tawo sa pagkawaybalaod” (2 Mga Taga-Tesalonica 2:3): kini nahasulat nga ang hari sa Kasadpan, isip tawo ni Satanas, “nagalingkod sa iyang lingkoranan diha sa templo sa Dios, nagapasundayag sa iyang-kaugalingon isip pagka Dios” (2 Mga Taga-Tesalonica 2:4). Ang katumanan niini nga Kasulatan mahitabo diha sa tungatunga sa Kalisdanan isip usa ka laktod nga resulta sa “gubat didto sa langit.”

Ug adunay gubat sa langit, si Michael ug iyang mga anghel nakiggubat sa dragon. Ug ang dragon ug iyang mga anghel nakiggubat, ug sila dili igo ang kusog, ug wala nay dapit nga makit-an para kanila sa langit. Ug ang bantugang dragon maoy gibalibag, ang serpente sa karaan kinsa gitawag og yawa ug Satanas, kinsa nagailad sa tibuuk kalibutan; siya gibalibag paingon sa kalibutan, ug ang iyang mga anghel gibalibag uban kaniya. (Pinadayag 12:7-9)

Ang liso sa rebelyon nga gitanum diha sa Hardin mobunga og mapait nga prutas, kay diha sa Kalisdanan pulos si Satanas

ug “ang mangtas-nga-mananap” maoy gisimba imbis nga ang Dios (Pinadayag 13:4, 8, 12).

Gikan sa unang madauton nga popasangil sa Hardin hangtod niini mismo nga takna, si Satanas nagadumili nga ang usa ka makatarunganon ug matarong nga Dios nakapahamtang sa usa ka silot sa kamatayon diha sa sala (Genesis 2:17; Mga Taga-Roma 6:23). Ang yawa milampos diha sa pagbuta sa mga hunahuna sa katawhan “aron nga sila dili makakita sa kahayag sa Ebanghelyo sa himaya ni Kristo, kinsa mao ang imahen sa Dios” (2 Mga Taga-Corinto 4:4). Ang kasayon sa “Too diha ni Ginoong Jesus, ug ikaw maluwas” (Mga Buhat 16:31) maoy gilubog pinaagi sa dimatapos nga mga sistema sa mga buhat ug rilihiyon nga pinaagi niini ang tawo nagatinguha aron maluwas.

Ang Mangtas-nga-mananap

Ug siya mibarog diha sa balas sa baybayon. Ug akong nakita ang usa ka mangtas-nga-mananap nga nagpakita gikan sa dagat, nga adunay napulo ka mga sungay ug pito ka mga ulo, ug sa ibabaw sa iyang mga sungay *maoy* napulo ka mga purongpurong, ug ibabaw sa iyang mga ulo *maoy* mapasipad-ong mga ngalan. Ug ang mangtas-nga-mananap nga akong nakita maoy sama sa usa ka leyopardo, ug ang iyang mga tiil maoy sama *niadtong* usa ka oso, ug ang iyang baba sama sa baba sa usa ka liyon. Ug ang dragon mihatag kaniya sa iyang gahum ug sa iyang trono ug dakong awtoridad. (Pinadayag 13:1-2)

Ang ikaduhang personalidad mao ang “mangtas-nga-mananap nga nagpakita gikan sa dagat.” Laing mga yugto

magpasabut kaniya isip ang mga tiil sa imahen (Daniel 2:31-45), ang gamay nga sungay (Daniel 7:8), ang “prinsipe kinsa maoy moabut” (Daniel 9:26-27), ang “diyosdiyos sa mga salipdanan” (Daniel 11:38), ang “tawo sa pagkawaybalaod” (2 Mga Taga-Tesalonica 2:3-10), ug ang “eskarlatang mangtas-nga-mananap” (Pinadayag 17:3). Isip ang diktador sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo, ang hari sa Kasadpan, maoy giingon nga adunay “napulo ka mga sungay,” nagpaila sa napuloka-nasod nga alyansa hain siya nagamando (Daniel 7:7-8, 23-24). Siya gilarawan sama sa nagguho gikan sa magubutong “dagat” sa kanasuran. Siya gihatagan og gahum sa paglutos ug “sa pagbuntog” sa mga santo (Pinadayag 13:7).

Ang “mga sungay” diha sa Kasulatan magtimaan og gahum, nga gihatag ngadto sa gamay nga sungay, ang mangtas-nga-mananap, pinaagi sa dragon ug nagapadayag nga kining nagdominar nga personalidad sa Kalisdanan mao ang ahente ni Satanas. Sa ingon, siya usab ang ekumeniko nga relihiyosong pangulo sa umaabot nga ‘World Council of Churches.’ Tungud kay si Satanas usa ka espiritu, siya nagakinahanglan og kalibutanong mga ahente kinsa mag-uyon sa pagtuman sa iyang pagbuut; siya tungud niini nagalihok pinaagi sa mga hunahuna ug mga aktibidad sa katawhan sama sa hari sa Kasadpan aron pag-angin sa mga hitabo sa kalibutan.

Nga kining mangtas-nga-mananap maoy dako-pa kay sa bisan unsang gahum sa nangaging-panahon maoy gitumbok pinaagi sa reperensiya ngadto sa leyopardo (Graeco-Macedonian nga Imperyo sa Daniel 7:6), ang oso (Media-Persian nga Imperyo sa Daniel 7:5), ug ang liyon (Babylonian nga Imperyo sa Daniel 7:4). Ang hari sa Kasadpan nagalakbitsay sa tanang pagkasalabutanon ni Alexander the Great, ang dako-kaayong gahum ni Cyrus the Great, ug ang mamandoong pagkaharianon ni Nebuchadnezzar.

Ang imperyo sa mangtas-nga-mananap gihisgotan sa daghan pang detalye diha sa Pinadayag 17:2-12. Ang “pito ka mga

ulo” o “mga bukid” maoy pito ka mga gingharian nga mikontra sa Israel: Egypt, Assyria, Babylon, Persia, Greece, Rome, ug ang umaabot nga Gipabalik nga Romanhong Imperyo.¹⁷ Niadtong adlaw nga si Juan mirekord sa iyang bisyon sa Patmos, ang unang lima ka mga hari nangalaglag, samtang ang ikaunum nga imperyo, Rome, maoy anaa pa sa awtoridad. Ang ikapito nga hari, ang mangtas-nga-mananap o gamay nga sungay, nagabuntog sa tulo ka mga sungay sa napulo-ka-sungay nga kompederasyon tungud niana nag-angkon og kamandoan labaw sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo (Daniel 7:8-24). Unya, sumala sa Pinadayag 17:14, ang kompederasyon sa mga hari (ang napulo ka mga sungay) ubus sa mangtas-nga-mananap makiggubat “batok sa Nating-karnero.” Apan si Jesu-Kristo nagabuntog kanila, naghingpit sa Iyang mahimayaong kadaugan didto sa katapusan sa kampanya sa bantugang adlaw sa Dios, ang Makagagahum-sa-tanan.

Ang Mini nga Propeta

Ug akong nakita ang laing mangtas-nga-mananap nga nagpakita gikan sa kalibutan [yuta]; ug siya adunay duha ka mga sungay sama sa usa ka nating-karnero, ug siya misulti sama sa usa ka dragon. (Pinadayag 13:11)

Ang ikatulong myembro sa salawayong pamunoan-sa-tulo, ang “mini nga propeta” (Pinadayag 19:20; 20:10), mao ang Hudiyong diktador sa Palestine. Siya usab nailhan isip ang matig-a nga hari (Daniel 11:36-40) ug ang “waypulus nga pastol” (Zechariah 11:15-17). Samtang ang unang mangtas-nga-mananap sa Pinadayag 13:1 nagapakita “gikan sa dagat”

17. Thieme, *Daniel, Chapters One through Six*, 44-61.

sa Hentil nga kanasuran, ang ikaduhang mangtas-nga-mananap nagapakita “gikan sa kalibutan [Yuta]” sa Palestine (Daniel 11:37). Ang pagkamapintas niini nga Hudiyong diktador maoy tinago ilalum sa pagtakuban sa “usa ka nating-karnero” nga nagailad sa katawhan ngadto sa pagtoo nga siya mao ang Mesiyas. Ang “duha ka mga sungay” magpaila sa duha ka katungdanan sa hari ug propeta nga siya nagaangkon.

Bisan pa og kini nga diktador walay dakong kasundalohan, ang iyang impluwensiya dako-kaayo. Siya gigamhan ni Satanas ug nagagamit sa tanang kusog sa unang mangtas-nga-mananap.

Ug siya nagagamit sa tanang awtoridad sa unang mangtas-nga-mananap diha sa iyang presensiya. Ug siya nagahimo sa kalibutan [Yuta] ug kadtong kinsa magpuyo niini sa pagsimba sa unang mangtas-nga-mananap, kansang ikamatay nga samad naayo. (Pinadayag 13:12)

Ug siya nagabuhat og dakong mga tilimad-on, aron nga siya gani nagahimo og kalayo nga naga-kanaog gikan sa langit padulong sa kalibutan diha sa presensiya sa katawhan. (Pinadayag 13:13)

Ug siya nagailad niadtong kinsa magpuyo diha sa kalibutan tungud sa mga tilimad-on nga kini gi-hatag kaniya sa paghimo diha sa presensiya sa mangtas-nga-mananap, nag-ingon niadtong kinsa magpuyo diha sa kalibutan sa paghimo og usa ka imahen ngadto sa mangtas-nga-mananap kinsa adunay samad sa espada ug nabuhi. (Pinadayag 13:14)

Ug adunay gi-hatag ngadto kaniya sa paghatag

og ginhawa ngadto sa imahen sa mangtas-nga-mananap, nga ang imahen sa mangtas-nga-mananap makahimo gani sa pagsulti ug makaingon sa sama ka daghan sa dili magsimba sa imahen sa mangtas-nga-mananap nga pamatyon. (Pinadayag 13:15)

Ug siya ang makaingon sa tanan, ang gamay ug ang dako, ug ang adunahan ug ang kabus, ug ang gawasnong katawhan ug ang mga ulipon, nga mahatagan sa usa ka marka diha sa ilang toong kamut, o diha sa ilang agtang. (Pinadayag 13:16)

Ug *siya nagasangkap* nga walay usa ang makahimo sa pagpalit o sa pagbaligya, gawas kon ang usa adunay marka, *bisan hain* sa ngalan sa mangtas-nga-mananap o sa numero sa iyang ngalan. (Pinadayag 13:17)

Aniay kaalam. Tugoti siya kinsa adunay panabut [doktrina] pagkalkulo sa numero sa mangtas-nga-mananap, kay ang numero mao kana sa usa ka tawo; ug iyang numero maoy unum ka gatos ug saysentay-says. (Pinadayag 13:18)

Pinaagi sa pagmugna niining dako-kaayong mga tilimadon o mga milagro pinaagi sa gahum ni Satanas, ang diktador sa Palestine makahimo sa paglahutay sa mga pag-angkon sa pagkadios nga gihimo sa unang mangtas-nga-mananap, ang hari sa Kasadpan, ug laktod nga pagsimba ngadto sa iyang-kaugalingon. Gumikan niini nga hinungdan, ang ikaduhang mangtas-nga-mananap maoy gitawag og ang “mini nga propeta.” Sa ingon kining kalibutanong mga magmamando kuyog sa wasukad-buhata nga demonyong aktibidad, mga

gubat, mga kagun-uban, ug kamatay magpadali sa labing-dako nga pag-antos nga ang kalibutan sukad hiilhan. Ikatingala ba nga kini nga gidugayon maoy gipasabut diha sa Kasulatan isip “ang dakong kalisdanan”?

Ang Baki nga mga Demonyo

Kay sila mga espiritu sa mga demonyo, naghi-mo og mga tilimad-on, nga maggula paingon sa mga hari sa tibuuk kalibutan, sa pagtigum kanila sa dungan para sa gubat sa bantugang adlaw sa Dios, ang Makagagahum-sa-tanan. (Pinadayag 16:14)

Sulud sa mga siglo ang mga demonyo milihok sa tinago, apan sulud sa Kalisdanan sila mag-angkon og kinadak-ang mga tahas ug ang ilang mga aktibidad mahimong makita kaayo. Kini nga mga demonyo maoy giingon nga “sama sa mga baki” (Pinadayag 16:13). Ang nagkokak nga kabanha sa baki maoy gigamit dinhi isip usa ka katangdian ngadto sa mapahitas-ong mga saad niining umaabot nga mga tigpanglupig. Ang kompe-rensiya sa mga pakigpulong nga mag-una sa panag-abin tali sa gigamhan-sa-demonyo nga mangtas-nga-mananap ug sa mini nga propeta maoy tinuuray ang mga pagsulti sa mga demon-yo.¹⁸

Kini nga mga demonyo magsangkap usab sa gahum para sa mga diktador sa paghimo og mga ditinuud-nga-milagro nga gidesinyo sa pagbihag sa katawhan. Kun kubus ang katawhan maghunahuna og doktrina sa Bibliya, labi pa nga sila malingla pinaagi sa paghimo sa “mga tilimad-on.” Diha sa Kalisdanan, si Satanas nagagamit sa matag paagi nga posible sa pagtigum sa “tibuuk kalibutan” aron sa pagkiggubat batok sa Dios.

18. Thieme, *Satanas ug Demonismo*, 24-27, 77-86.

ANG KALIGUTGUT SA KALAGLAGAN

Sinugdan sa Kalisdanan ang mini nga propeta, ang diktador ug relihiyosong pangulo sa Israel, nagaatubang og usa ka dilema: unsaon nga siya makapanalipod sa iyang gamay nga nasod batok sa wayhunong nga pag-usab sa katimbangan sa mga gahum diha sa matag bahin? Ang hari sa Amihanan naghulga sa iyang kagun-uban; ngadto sa habagatan mao ang mga Arabo, ang iyang sa kaliwatan nga mga kaaway, kinsa sa wayduhaduha dili gayud interesado diha sa proteksiyon sa mga Hudiyo; wala pod siya magkonsiderar og usa ka panag-abin diha sa Asyatiko nga mga kagahum gikan sa Sidlakan. Busa, ang iyang bugtong paglaum mao ang hari sa Kasadpan. Sa sangputanan, siya nagasulud ngadto sa usa ka panag-abin uban sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo para sa proteksiyon. Agig balos, ang Romanhong diktador nagabungat og usa ka pahat sa katigayunan sa Palestine (Daniel 11:36-39).

Sulud sa usa ka higayon ang kasabutan tali sa duha ka mga diktador nagasangkap sa Israel sa usa ka mini nga pag-ila sa seguridad. Apan diha sa tungatunga sa ikasetenta ka semana, ang diktador sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo nga gipuyan sa usa ka napungut ug mapanimaslon nga Satanas nagalapas sa iyang tratado, nagapapha sa Hudiyong mga sakripisyo diha sa Templo, ug nagabungat nga siya pagasimbahon isip Dios (Daniel 12:11). Niining puntoha, usa ka estatwa sa hari sa Kasadpan, ang “kaligutgut sa kalaglagan,” maoy gipatindog sulud sa Balaan sa mga Balaan. Tanan kinsa mapakyas sa pagsimba sa imahen maoy silotan sa kamatayon (Pinadayag 13:15).

Sa mga magtotoo kinsa kahibalo sa Pulong sa Dios, ang pagkatukod sa kaligutgut sa kalaglagan mao ang sinyas sa paglayas paingon sa kabukiran diin sila mopabilin sulud sa sunud tulo ug tunga ka tuig.

“Tungud niini sa dihang kamo makakita sa kaligutgut sa kalaglagan nga maoy gisulti pinaagi ni Daniel ang propeta, nagbarog sulud sa balaang dapit (tugoti ang bumabasa sa pagsabut), unya tugoti kadtong kinsa maoy anaa sa Judea sa paglayas paingon sa kabukiran.” (Mateo 24:15-16)

Ug ang duha ka mga pako sa dakong agila [anghelanong proteksiyon para sa nagtoong mga Hudiyo] maoy gihatag ngadto sa babaye [Israel], aron nga siya makalupad ngadto sa kamingawan padulong sa iyang dapit, diin siya giatiman sulud sa usa ka higayon [usa ka tuig] ug pil-on [duha ka tuig] ug tunga sa usa ka higayon [tunga sa tuig], gikan sa presensiya sa serpente. (Pinadayag 12:14)

Adunay daghang mga pagsulay sa pagdani niining nagtoo nga mga Hudiyo gikan sa ilang mga tagoanan sa bukid aron sa pagpatay kanila. Mini nga mga propaganda maoy gisabwag sa paghaylo kanila nga si Kristo mibalik na (Mateo 24:23-26). Ang pangutana unya, sama karon, mao, sila ba motoo sa pulong sa tawo o sa Pulong sa Dios? Sa dihang ang binakak nga mga balita sa pagbalik ni Kristo pakyas sa pag-awhag sa mga magtotoo sa paggawas sa pagtago, si Satanas nagapasiugda sa dakong “mga tilimad-on ug mini nga mga katingalahan” (2 Mga Taga-Tesalonica 2:9) diha sa usa ka pagsulay sa pag-ilad. Ang mga tawo kinsa magtahan niining matikason nga mga katingalahan maoy mamartir; apan kadtong kinsa magtoo sa doktrina sa Bibliya ug magpabilin sa pagtago mabuhi ug mapalingkawas pinaagi ni Jesu-Kristo diha sa gikatakda nga higayon.

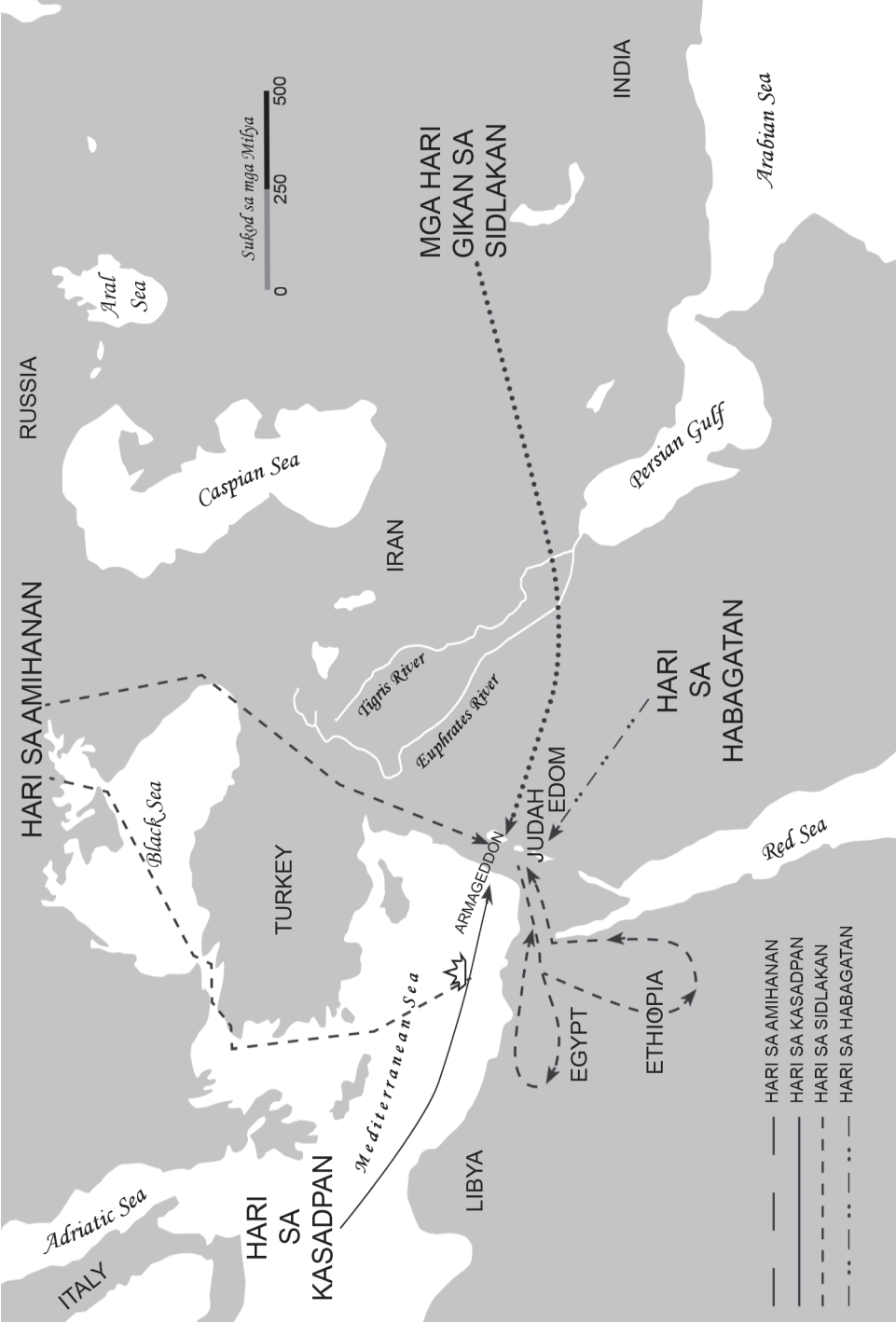
ANG KAMPANYA NAGASUGOD

Maingon nga ang Dios migamit sa nagsulong nga mga kasundalohan sa pagsilot sa dimatumanon nga Israel sa nangaging panahon, sa maong paagiha ang hari sa Amihanan nagapakita atol sa Kalisdanan sa pagguba sa Yuta ug pagpoo sa iyang katawhan. Apan, ang iyang nagsulong sa Israel nagapasiguro sa iyang kaugalingon nga kagun-uban.

“Ug sa katapusang panahon ang hari sa Habagatan mobangga [makiggubat] diha kaniya [diktador sa Palestine], ug ang hari sa Amihanan moataki kaniya uban sa mga karuwahe, uban sa mga mangangabayo, ug uban sa daghang mga barko; ug siya [ang hari sa Amihanan] mosulud sa kanasuran, mobanlas *kanila*, ug moagi.” (Daniel 11:40)

Ang “hari sa Habagatan,” ang tibuuk-Arabic nga hugpong, nagsulong sa Palestine diha sa lain sa iyang daghan nga mga pagsulay sa pag-ilog niana nga yuta. Hapit sa mao ra nga takna ang “hari sa Amihanan” nagaabante paingon sa Palestine. Ang iyang labing-hinungdanong tinguha mao ang pag-ataki sa Africa agi sa yuta. Tungud niini, ang hari sa Amihanan kinahanglan magpalihok sa iyang kasundalohan latas sa Israel, ang bugtong yuta nga tulay tali sa Russia ug Africa.

Ang “mga karuwahe” sa propesiya ni Daniel karong panahona mahimo nga labing-maayong pangmakina nga tinamingang mga puwersa; “mga mangangabayo,” mahimo nga labing-maayong nagalihok nga mga tropa; ug “daghang mga barko,” usa ka higante nga panakayang-iggugubat. Kini nga bersikulo nagatumbok og usa ka istratohianhon nga dobleng paglimin pinaagi sa kasundalohan ug sa panakayang-iggugubat sa hari sa Amihanan nga ang Palestine nalaang diha sa tunga. Ang mga barko sa gubat sa hari sa Amihanan nagalawig gawas sa

Black Sea agi sa Bosphorus ug paingon sa Mediterranean. Ang mga puwersa sa yuta maglatas sa kasadpang tumoy sa bisan hain sa Iran o Turkey ug magpadayon ngadto sa Syria, Lebanon, Israel, ang Negev, ug Sinai paingon sa Egypt. Ang lugar gikan sa Syria paingon sa ubus lahus sa Sinaitic Peninsula, gikan sa baroganan sa lohistika, mamahimong hinungdanon kaayo. Samtang ang hari sa Amihanan nagaagi, siya nagahimo sa usa ka madaling pagbuntog niini nga mga nasod ug usab nagapildi sa hari sa Habagatan.

“Mobanlas” mao ang paspas nga pag-ataki sa tinamingang mga puwersa nga gidesinyo sa pagkontrol sa labing-hinungdanong mga dakong-dalan sa pagbiyahe. “Moagi” nagatumbok nga ang hari sa Amihanan wala nagapaabot sa pagtingub sa iyang mga ganansiya, apan nagapalig-on lamang og kontrol sa mahinungdanon nga istratohiyanghong mga dapit aron sa pagpahimutang sa iyang lohistika nga sistema. Ang iyang mga pagbuntog subay sa konsepto sa kilat, o blitzkrieg nga pakiggubat, unang giugmad pinaagi sa German nga heneral, si Heinz Guderian, sa Gubat sa Kalibutan II. Kining kalit og dimabangbang nga ataki nagalangkub sa dinaghan nga tinamingang mga puwersa naglihok nga may hilabihang katulin. Ang nagasakay nga impanteriya unya nagasiguro ug nagapugong sa mga dapit diin himoon ang pagsusi, mga nagsanga nga dalan o usa ka lungsod. Kining blitzkrieg maoy gisundan sa usa ka puwersa nga gisangkapan sa pagtibawas sa bisan unsang nahabilin nga mga lungag sa pagsukol, ug, kon kinahanglan, sa paglihok paingon sa sulud sa yuta sa pagpapas sa bisan unsang posible nga hulga ngadto sa agianan sa lohistika.

“Siya [ang hari sa Amihanan] mosulud usab [mosulong] sa Matahum nga Yuta [Palestine], ug daghang *kanasuran* ang malaglag; apan kini [Hudiyong mga magtotoo] pagaluwason gikan sa

iyang kamut: Edom, Moab ug ang kinaunhan sa mga anak ni Ammon.” (Daniel 11:41)

Tungud kay ang unang tinguha sa hari sa Amihanan mao ang pagsulong sa Egypt, siya wala nagatinguha sa pagkontrol sa tibuuk yuta sa Palestine. Busa, ang nahimugso-pag-usab nga mga Hudiyo kinsa nagtago didto sa mga bungtod (Mateo 24:16) mopadayon sa pagpabilin didto diha sa kasigurohan.

Unya siya mopainat sa iyang kamut batok sa *laing* kanasuran [sa Amihanang Africa], ug ang yuta sa Egypt dili makalingkawas.” (Daniel 11:42)

Ang pagsulong sa Amihanang Africa sa kasundalohan sa hari sa Amihanan maoy sunud diha sa iyang adyenda. Sa higayon nga siya nagasulong sa Egypt, siya ubanan sa iyang mga barko sa gubat aron nga siya adunay pulos sa dagat ug yuta nga mga base para sa pagtingub sa iyang pagbuntog sa Africa. Ang iyang plano sa ataki maoy duha-ka-pilo: usa ka istratohiyanhong paglihok paingon sa Ethiopia, ang kinataliwad-an sa Africa; ug usa ka istratohiyanhong paglimin subay sa Mediterranean nga baybayon sa Africa.

“Apan siya moangkon og pagkontrol [mando] ngadto sa tinagong mga bahandi sa bulawan ug plata, ug ngadto sa tanang hamili nga mga butang sa Egypt; ug mga Libyan [kasadpang pag-abante] ug mga Ethiopian [habagatang pag-abante] *mosunud* diha sa iyang mga tikud.” (Daniel 11:43)

Siya nagasakmit sa dimasukud nga mga bahandi sa Egypt ug nagaimbargo sa mga kagamitan gikan sa nabuntog nga kanasuran subay sa panghitabo sa pagsangkap og lohistika para sa iyang padayon nga pagbuntog sa kontinente sa Africa.

Apan ang tanan niining gipahilunag-maayo nga mga plano para sa nagbuntog nga Gog mahitumpawak (Ezekiel 38:2). Sa diha nga siya hapit na sa pagsugod sa iyang halapad nga panulong ngadto sa Africa, usa ka wadamha nga kahitaboan ang nagadangat.

Ug ang ikaunum nga *anghel* miyabo sa iyang panaksan diha sa dakong suba, ang Euphrates; ug ang iyang tubig mihubas, aron nga ang agianan maandam para sa mga hari gikan sa sidlakan. (Pinadayag 16:12)

Unsaon sa anghel pagpahubas ang suba maoy usa ka tinubdan sa pangagpas, apan bisan pa niana, ang agianan karon naandam para sa mga hari gikan sa Sidlakan sa pagsulong sa Yuta. Unsa ka talagsaon nga kining mga Asiatic sa kalit makalihok diha sa direksiyon sa Palestine. Sila nakapakita og walay interes sa Palestine sukad pa sa mga adlaw ni Genghis Khan. Diha sa pagmaniobra sa iyang mga alagad ngadto sa posisyon sa pagpoo sa mga Hudiyo, si Satanas nalaktawan kining usa ka labing-hinungdanon nga peyon. Ang Dios makabalos sa mga lihok ni Satanas pinaagi sa mga hari gikan sa Sidlakan.

Diha niining puntoha, ang hari sa Amihanan nagadawat og naghasol nga sundalohong mga balita:

“Apan ang mga hungihong gikan sa Sidlakan ug gikan sa Amihanan mohasol kaniya, ug siya molakaw nga may dakong kaligutgut sa pagguba ug pagpoo sa daghan.” (Daniel 11:44)

Ang mga kasundalohan sa tibuuk-Asiatic nga hugpong makalatas sa Suba sa Euphrates ug makaabante kutub sa Idumea (Isaiah 63). Ang mga hari sa Sidlakan magpugos sa

mga Arabo pag-atras samtang sila mag-abante paingon sa Jerusalem. Ngadto sa amihanan, ang mga kasundalohan sa hari sa Kasadpan makahugup didto sa dakong Walog sa Esdraelon. Ang posisyon niini nga mga kasundalohan naga-putol sa lohistika nga kagamitan sa hari sa Amihanan.

Ang kakulian sa hari sa Amihanan maoy dugang pang mikomplikado sa balita sa mahukumong pagkapildi sa iyang panakayang-iggugubat didto sa Mediterranean Sea pinaagi sa hari sa Kasadpan. Siya karon usab nabulag gikan sa iyang agianan sa kagamitan sa dagat. Si Napoleon nakatagbo sa iyang-kaugalingon diha sa usa ka parehas nga daotang-kabutang sa Egypt niadtong 1798 sa dihang si Nelson mipildi sa French nga panakayang-iggugubat didto sa Gerra sa Aboukir Bay, nagputol kaniya gikan sa Europe.

Lakip sa iyang panakayang-iggugubat nga napapas ug sa iyang mga agianan sa kagamitan natak-upan, ang lohistika nga mga problema para sa hari sa Amihanan maoy lisud-buntugon. Sa masabut nga gitay-og sa iyang naputol nga mga dakong-dalan sa kagamitan ug desperado sa pag-abli-pag-usab kanila, siya makabalik lamang agi sa yuta.

“Uban sa dakong kaligutgut” siya nagapatuyok sa iyang kasundalohan ug nagapadulong sa amihanan sa Jerusalem. Ang iyang kasuko maoy batok sa hari sa Kasadpan kansang panag-abin sa Palestine nakahatag kaniya sa maong usa ka nagpiang nga hapak. Sa iyang kahigawad ang iyang unang tinguha mao ang pagpanimalus tumong sa mga Hudiyo sa Jerusalem. Gawas sa pipila ka mga lungag sa pagsukol, siya nagatagbo sa diyutay nga pagsupak.

“Ug siya motaod sa mga tolda sa iyang harianong pabilyon tali sa kadagatan ug sa matahum nga Balaang Bukid; apan siya moabut ngadto sa iyang katapusan, ug walay usa ang motabang kaniya.”
(Daniel 11:45)

Ang punoang-buhatan sa hari sa Amihanan maoy gihulagway isip “iyang harianong pabilyon,” usa ka pamunoang kampo nga nagaayon sa komandante heneral sa usa ka gamhanang kasundalohan. Ang sa nabigasyon nga posisyon sa iyang punoang-buhatan maoy gipahimutang “tali sa kadagatan,” ang sidlakang Mediterranean ug ang Dead Sea, ug Bukid sa Zion, ang kasadpang taas nga pangpang sa Jerusalem. Kon usa ka linya ang ibadlis taliwala niining tulo ka mga punto, kini klaro nga ang iyang punoang-buhatan napahimutang sa gawas lamang sa Jerusalem. Ang Jerusalem mamahimo nga iyang ‘Waterloo’ (Ezekiel 38—39).

ANG PAGLIYOK SA JERUSALEM

Diha sa kasaysayan sa Jerusalem adunay daghang mga pagliyok. Ang inila lakip kanila mao ang pagkalaglag sa Jerusalem ngadto ni Nebuchadnezzar niadtong 586 B.C. ug ngadto sa Rome niadtong A.D. 70. Apan ang umaabot pa mao ang pagliyok didto sa katapusan sa Kalisdanan nga maoy usa ka bahin sa Armageddon nga Kampanya. Ang Joel kapitulo dos nagahulagway sa ikaduha gikan sa baroganan sa wamahimugso-pag-usab nga mga Hudiyos.

Samtang ang banagbanag nagakatag ibabaw sa
kabukiran,

Busa adunay usa ka bantugan ug gamhanang
katawhan;

Wala gayuy *bisan-unsang butang* nga sama niini,

Ni adunay mousab pa human niini

Ngadto sa katuigan sa daghang mga henerasyon.

(Joel 2:2b)

Sa dihang ang “banagbanag” unang nagasulbong ibabaw

sa “kabukiran,” daghang mga dapit anaa pa sa mga landong. Apan ang kahayag sa adlaw sa hinayhinay nagalagbas sa tanang tinago nga mga gawang hangtod sila madan-agan. Ang katangdian maoy ngadto sa hari sa Amihanan sa dihang siya unang misulong sa Yuta. Adunay mga dapit nga siya wala mihatag panahon sa pagguba; sa ingon, ang mga magtotoo nga nagtago maoy napanalipdan gikan sa iyang pagsulong. Apan samtang siya nagabalik gikan sa Egypt, siya nagakaplag sa mga siyudad ug sa halayo nga mga rehiyon para sa pagpoo.

Usa ka kalayo nagaugdaw atubangan kanila,
Ug sa likud kanila usa ka dilaab nga nagasunog.
Ang yuta sama sa hardin sa Eden atubangan
kanila,
Apan usa ka biniyaang kamingawan sa likud kanila,
Ug wala gayuy nagalingkawas kanila. (Joel 2:3)

Ang katangdian nagausab dinhi nga bersikulo gikan sa banagbanag ngadto sa “kalayo.” Maingon nga ang usa ka kalayo nagasunog sa tanan diha sa iyang dalan, sa ingon niini ang pagkamapintas sa hari sa Amihanan nagabilin sa kagub-anan ug kagun-uban diha sa iyang agi. Ang ikatulong katangdian nagatumbok nga ang hari sa Amihanan nagakaplag og usa ka lugar sa maayo-kaayong katahum, usa ka “hardin sa Eden,” apan siya nagabilin og usa ka waypulus-nga-yuta maingon nga ang pagsulong ni Satanas diha sa orihinal nga Hardin mibilin niini nga tugub sa kamingaw.

“Wala gayuy nagalingkawas” nagapasabut ngadto sa diktador sa Palestine kinsa nabuntog diha sa pagsulong.

Ang ilang panagway sama sa panagway sa mga
kabayo;
Ug sama sa mga kabayo sa gubat, sa ingon niini
sila magdagan [mag-ataki ug mag-abante].

Nga may usa ka kabanha ingon sa mga karuwahe
Sila maglukso didto sa mga kinaibabwan sa
kabukiran,
Sama sa pagpitipiti sa usa ka dilaab sa kalayo nga
nag-ugdaw sa tuod,
Sama sa gamhanang katawhan nga gihan-ay para
sa gerra. (Joel 2:4-5)

Kining tin-aw nga pagkahulagway sa mga manunulong nga
giorganisar para sa gerra nagagamit sa pinulongang-lumad
sa pakiggubat niadtong panahona. Ang pagbuntog sama ka
siguro sa “usa ka dilaab sa kalayo nga nag-ugdaw sa tuod”;
ang “nagpitipiti” nga kabanha, ang tulin nga pagkaylap sa
pagsulong.

Atubangan kanila ang katawhan [mga dimagtotoo]
anaa sa pag-agulo;
Tanang mga panagway nangaluspapad. (Joel 2:6)

Atubangan sa nagbuntog nga mga kasundalohan sa hari
sa Amihanan, ang waypagtoong mga Hudyo nga nagpuyo sa
Palestine mag-antos sa pangisip nga pag-agulo, kahingawa, ug
nagparalisar nga kahadlok. Sila milingla sa ilang-kaugalingon
ngadto sa paghunahuna nga ang kontra-Semitismo maoy
usa ka tunglo sa nangaging-panahon. Sila miila sa ilang-
kaugalingon nga dimadutlan tungud sa ilang panag-abin uban
sa gamhanang hari sa Kasadpan.

Sila [ang mga kasundalohan] magdagan sama sa
gamhanang katawhan;
Sila magkatkat sa paril sama sa mga sundalo;
Ug sila matag-usa magmartsa sulud sa linya,
Ni sila magtipas gikan sa ilang mga dalan.

Sila dili magduut sa usag-usa [walay kalibog sa mga lumbay];
Sila magmartsa sa tagsatagsa diha sa iyang dalan.
Sa dihang sila magdasmag lahus sa mga depensa,
Sila dili magbungkag sa mga lumbay.
Sila magdasdas ngadto sa siyudad,
Sila magdasmag sa paril;
Sila magsaka ngadto sa kabalayan,
Sila magsulud agi sa mga bintana sama sa usa ka kawatan [panglungkab]. (Joel 2:7-9)

Gipangulohan sa usa ka waydiyos apan manggialamon nga heneral, ang mga kasundalohan sa hari sa Amihanan nagasinati og makapakurat, inisyal nga kalampusan. Sila mag-abante ngadto sa pag-ataki nga may talagsaong kaisog. Sila nabansay kaayo; sila maglihok nga may perpektong disiplina ug dili magduhaduha atubangan sa gubat. Ang iyang mga puwersa magsulong latas sa pusutpusut nga mga luthang sa kaaway—sila maoy dikapugngan.

Isip tingali ang kinamaayohang nabansay nga kasundalohan sa tibuuk tawhanong kasaysayan, sila mahimo untang makahari sa kalibutan apan gumikan sa usa ka detalye—ang pagpataliwala ni Jesu-Kristo. Walay tawo o grupo sa katawhan ang makauswag kapin pa nga ang Dios nagatugot. Walay kasundalohan ang nagaabante sa higayon nga ang Dios nagapahunong. Si Jesu-Kristo nagakontrol sa kasaysayan, milabay, pagkakaran, ug umaabot.

Ang Zechariah 12 nagatuki sa pagliyok sa Jerusalem gikan sa baroganan sa mga magtotoo. Dinhi ang baki nga mga demonyo sa Pinadayag 16:14 magtuman sa ilang tahas sa pagtigum sa tanang kanasuran ngadto sa Palestine sa pagpakig-gubat batok ni Ginoong Jesu-Kristo ug sa iyang kasundalohan (Pinadayag 19:19). Si Satanas nagatuyo sa paggamit sa mga puwersa sa hari sa Amihanan para sa pagkapoo sa katawhan

sa Dios. Sa tinuud, kini mao ang “takna sa kasakit ni Jacob.” Wala sukad ang kagabhion ingon ka itum para sa Israel sama niadtong panapos nga mga takna sa Kalisdanan (Isaiah 63:5a). Apan ang gamhanang panag-abin sa mga hari nga mag-ataki sa Judah niadtong adlaw a moliyok sa Jerusalem sa kawang, kay si Jesu-Kristo mohimo sa Jerusalem nga usa ka “kopa nga nagapahimo sa pagsarasay” niining hentil nga mga imperyo.

“Tan-awa, Ako maghimo sa Jerusalem nga usa ka kopa nga nagapahimo sa pagsarasay sa tanang mga katawhan sa palibot [hentil nga mga imperyo]; ug sa dihang ang pagliyok maoy batok sa Jerusalem, kini usab mahimong batok sa Judah.” (Zechariah 12:2)

Si Jesu-Kristo kinsa omnipotent didto sa langit, dinhi sa kalibutan, ug diha sa katawhan (Zechariah 12:1) nagapatuman niini nga panghitabo.¹⁹ Ang Jerusalem gilarawan isip usa ka kopa nga napuno sa usa ka isog nga makahubog. Ang makahubog maoy divine nga kaligutgut nga giyabo diha sa mga kasundalohan nga nagliyok sa Jerusalem “niadtong adlaw.” Ang mga hari maghaw-as sa iyang mga sulud ug magsarasay ingon sa hubog nga kalalakihan.

“Ug kini mahitabo nianang adlaw nga Ako mohimo sa Jerusalem nga usa ka mabug-at nga bato para sa tanang mga katawhan [ang mga kasundalohan]; ang tanan kinsa moalsa niini masamad sa grabe. Ug ang tanang kanasuran sa kalibutan magahugup batok niini.” (Zechariah 12:3)

Bisan pa karong panahona ang Israel maoy sentro sa

19. Thieme, *Ang Trinidad* (2017), 21.

kalibutanong away. Ang Jerusalem ug Judah maoy usa ka “mabug-at” nga palas-anon nga ang kanasuran dili makapas-an. Ang Israel maoy usa ka problema nga sila dili makasulbad. Walay internasyonal nga sanglitanan sa United Nations o bisan unsa nga tagsatagsang nasod ang makaalsa sa palas-anon. Sa makadaghan ang isyu nagaulbo, naghulga sa paglamon sa tanang kanasuran diha sa Gubat sa Kalibutan III.

Kini nga palas-anon gipasamut diha sa Kalisdanan tungud kay ang Palestine sa makausa pa mamahimong taliwala sa kalihukan para sa kalibutanong away. Siya kinsa nagabuntog sa Palestine nagahari sa kalibutan. Tulo ka dakong mga kompederasyon ang magsulay sa pagbuntog, apan bisan pa ang ilang labing-dako nga mga paningkamot maoy nahimong-waybili pinaagi sa Liyon sa Tribu ni Judah. Ang Usa kinsa nagabuntog kanila, si Jesu-Kristo, mohari sa kalibutan.

Duha ka laing mga bersikulo diha sa Zechariah maghatag sa usa ka katingbanan sa pagliyok sa Jerusalem nga nagapaunlod sa Yuta ngadto sa usa ka masaker ug usa ka ilogay para sa butang-sinakmit.

Tan-awa, usa ka adlaw maoy umaabot para sa Ginoo sa dihang ang linungkab [katigayunan] nga gikuha gikan kaninyo maoy pagabahinon diha kaninyo. (Zechariah 14:1)

Ang pulong “adlaw” diha sa Bibliya adunay tulo ka mga pasabut:

1. Usa ka baynte-kwatro oras nga gidugayon (Genesis 1:5);
2. Kubus kay sa baynte-kwatro oras, sama sa ang “adlaw sa kaluwasan” (2 Mga Taga-Corinto 6:2) nga nagapasabut ngadto sa tipik sa panahon sa dihang ang usa ka tawo nagatoo diha ni Jesu-Kristo; o ang “adlaw ni Kristo,” ang takna nga ang

Pagsakgaw nagahitabo (Philemon 1:10);

3. Kapin sa usa ka bayte-kwatro oras nga gidugayon, ang labing sagad nga hitabo mao ang “adlaw sa Ginoo” (Isaiah 13:6). Kini nga gidugayon makalakip sa Kalisdanan, ang Ikaduhang Pag-abut, ug ang sa milenyo nga paghari ni Kristo, usa ka gitipon nga gidugayon sa kapin kun kulang 1007 ka tuig.

Diha sa Zechariah 14:1 ang “adlaw” nagapasabut sa kapin sa baynte-kwatro-oras nga gidugayon, sa tino ang “umaabot” nga Ikaduhang Pag-abut ug ang Armageddon nga kampanya.

Kay Ako motigum sa tanang kanasuran batok sa Jerusalem sa paggerra, ug ang siyudad madakpan, ang kabalayan matulis, ang mga babaye malugos, ug katunga sa siyudad mahinginlan, apan ang nahibilin sa katawhan [nagtoong salin] dili mahiklin gikan sa siyudad. (Zechariah 14:2)

Kini nga bersikulo nagatingub sa panghitabo sa Daniel 11:40-44 ug Pinadayag 16:12-16 ug nagapaila sa divine nga katin-awan: ang Dios *nagatugot* sa mga kaaway sa Israel sa pagtigum batok kaniya. Samtang ang mga kasundalohan magpapha latas sa Jerusalem, duha sa tulo-ka-bahin sa populasyon sa siyudad namasaker nahimo nga nalukmay ngadto sa mini nga seguridad pinaagi sa mga tratado, mga saad nga gilitok sa malumo nga mga pulong, ug relihiyosong mga pulongan (Zechariah 13:8).²⁰ Sila mao ang mga biktima sa kapintas ug panglugos ug ang ilang katigayunan nasakmit.

“Apan ang nahibilin sa katawhan [nagtoong salin sa mga Hudiyo] dili mahiklin [mapoo] gikan sa siyudad.” Ang nagpabiling usa sa tulo-ka-bahin, kinsa mga magtotoo, maoy nagsukol gihapon (Zechariah 13:9). Masmaayong mamatay nga nakig-away para sa kagawasan kay sa magtahan niadtong kinsa

20. Thieme, *Follow the Colors* (1975).

magpuyo pinaagi sa kapintas! Ang kapintas mahunong lamang pinaagi sa masdako nga kapintas. Ang nahimugso-pag-usab nga mga Hudiyo sa Kalisdanan nakasabut niini nga prinsipyo. Ngano? Para sa tubag kita kinahanglang mobalik ngadto sa Zechariah 12.

“Unya ang mga kabanayan [*alluf*, “mga heneral”] sa Judah moingon diha sa ilang mga kasingkasing, ‘Usa ka lig-ong suportar para kanamo mao ang mga lumulupyo sa Jerusalem pinaagi sa Ginoo sa mga kasundalohan, ang ilang Dios.’” (Zechariah 12:5)

“Mga kabanayan” (*alluf*) sa literal “mga kapitan” o heneral nga mga opisyal ug sa ingon niini gihubad diha sa Septuagint.²¹ Kining mga heneral maghimo sa usa ka desisyon sa pag-organisar sa usa ka depensa ug paghimo sa usa ka katapusang pagsukol. Ang Dios sa kanunay adunay kalalakihan kinsa giandam sa pagbarog diha sa gintang tungud kay sila kahibalo sa doktrina sa Bibliya.

Bisan pa og ang mga heneral nasayod sa kakulang sa pagbansay sa nahabilin ug sa ilang ubus nga mga hinagiban, sila kahibalo nga kini nga mga magtotoo mahimong masaligan. Sila gipadasig pinaagi sa pagtoo-pahulay nga teknik nga maoy gisangga pinaagi sa usa ka pagsabut sa doktrina sa eschatology (Joel 2:18-21).²² Sila adunay mga prinsipyo sa

21. Ang pagkaimportante sa Septuagint anaa diha sa iyang kakaraan. Kini mao ang labing-sayo nga pagsulay sa pagpasanay sa Hebreyo nga teksto diha sa Griyego ug mao ang Karaang Testamento nga Bibliya sa kadaghanan sa mga magsusulat sa Bag-ong Testamento. Tungud sa iyang malambigiton nga kaduul ngadto sa orihinal nga teksto sa Hebreyo, kini maoy mapuslanon para sa pagkuha og mga timailhan ngadto sa kahulugan sa Hebreyo nga mga pulong ug mga yugto. Tan-awa sa *The International Standard Bible Encyclopedia*, 1988, s.v. “Septuagint” ni S. K. Soderlund.

22. Pagtoo-pahulay mao ang sukananong teknik para sa pag-angkon sa mga saad sa Dios ug pagsagol kanila uban sa pagtoo (i.e., pagtoo sa Pulong sa Dios, Mga Hebreohanon

doktrina sa Bibliya nga nagpuyo diha sa ilang mga kalag, busa sila magpadayon sa pagsukol.

Kini magamit sa matag lugar sa kinabuhi. Sa dihang ang batan-ong katawhan kasabut og doktrina, sila kahibalo sa tukma og unsay buhaton. Sila kahibalo sa mas-angayan kay sa pakigtagboay ni bisan kinsa na lamang aron sa pagbaton og usa ka katilingbanong kinabuhi, o sa pagsulud ngadto sa mga aktibidad hain ang uban magpahinunot para sa kalingawan, o sa pag-agwanta sa mga pagtuis ug tawhanong panglantaw nga makaylapon diha sa kalibutan nga sila magpuyo. Sila mauyunon sa pagsukol ug pagbarog diha sa mga prinsipyo nga sila nakakat-on gikan sa Pulong sa Dios. Unsa ka makapapiskay sa pagkaplag og batan-ong katawhan kinsa wala nagsalig diha sa mga higala, mga praternidad, o atletika para sa kabuhian, ni magkinahanglan og ilimnong-makahubog, mga druga, o pakighilawas sa paghimo kanila nga malipayon. Sila adunay kaisog nga mahimong ‘Daniels,’ mahimong lahi, ug sa pagpugong sa katupong nga pamugus.

Bisan pa diha atubangan sa pagbiaybiay, daghan nga batan-on, sundalonhon nga kalalakihan diha sa baraks ang magdumili sa pag-apil diha sa tradisyonal nga tapos sa semanang mga salusalo sa palahubog o druga nga mga parti; sila magrespeto sa awtoridad samtang magdumili sa pagpaayon sa ilang-kaugalingon ngadto sa usa ka tawo nga labaw kanila aron nga mapataas. Sila usab magbarog diha sa doktrina sa Bibliya ug dili magkompromiso sa ilang mga prinsipyo.

Adunay maisog nga kalalakihan usab nga may integridad diha sa kalibutan sa negosyo kinsa mag-aplay sa doktrina sa

4:1-2) sa paghimo og kadaitan sa kalag sa taliwala sa mga kalisud sa kinabuhi. Ang tulo ka mga ang-ang sa pagtoo-pahulay nga pagbansaybansay mao ang: 1) pagsagol sa mga saad sa Dios uban sa pagtoo sa paglig-on sa panghunahuna; 2) pagkutlo gikan sa saad og usa ka maylabot nga doktrina o makatarunganong-pasikaran sa pag-aplay; 3) pagkab-ot sa doktrina nga mga konklusyon aron nga ang pagtoo nagakontrol sa kalag. Tan-awa sa Thieme, *Ang Pagtoo-Pahulay nga Kinabuhi* (2016).

Bibliya ug mag-agad diha sa grasya sa Dios imbis nga magpakahakog ug nag-agad diha sa katahapan nga mga praktis sa negosyo sa paghimo og usa ka ganansya. Walay usa sa bisan kanus-a ang nawad-an o sa bisan kanus-a mawad-an pinaagi sa pagbarog diha sa mga prinsipyo sa doktrina.

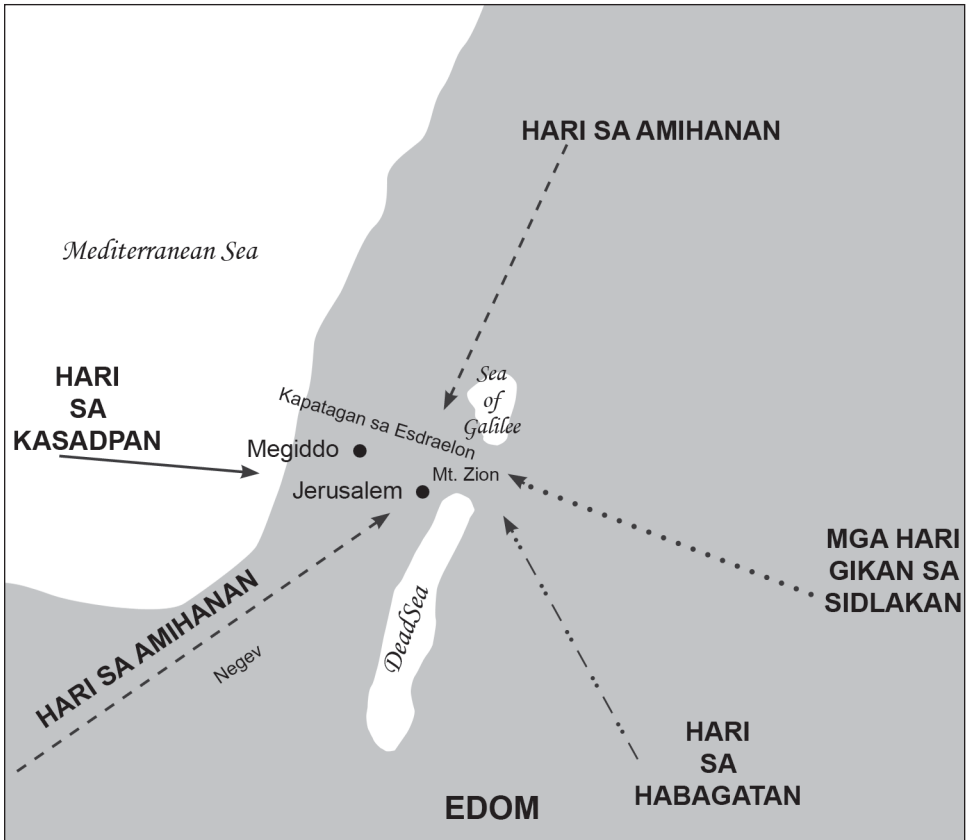
“Diha nianang adlawa Ako mohimo sa mga kabanayan [mga heneral] sa Judah sama sa usa ka bagahanan diha sa mga piraso sa kahoy ug usa ka nagadilaab nga sulo diha sa mga pungpong, mao nga sila mopaugdaw diha sa toong kamut ug diha sa wala ang tanan nga kasilinganang mga katawhan, samtang ang mga lumulupyo sa Jerusalem magpuyo pag-usab diha sa ilang kaulangon nga mga dapit sa Jerusalem.” (Zechariah 12:6)

Kining Hudiyo nga mga heneral aduna nianang usa ka kahibulungang panghunahuna nga sila sama sa mga sulo nga nagpasilaub sa laya nga sagbot. Ang ilang banggiitan nga liderato nagaduslit sa katawhan diha sa gipadasig nga kaisog. Sila magbarikada og unsay nahibilin sa siyudad ug determinado sa “pag-ugdaw,” o pagpildi sa kaaway.

KANGITNGIT NAGAUNA SA KAHAYAG

Sa maong panahon, sama sa gisaysay sa miagi, ang hari sa Amihanan nakapahimutang sa iyang pamunoang kampo taliwala sa Mount Zion ug sa Mediterranean Sea. Ang hari sa Kasadpan ug iyang napulo-ka-nasod nga kompederasyon sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo maoy nagalihok gikan sa Walog sa Megiddo diha sa Kapatagan sa Esdaelon. Ang mga hari gikan sa Sidlakan, ang tibuuk-Asyatiko nga hugpong, maoy

nagsaka paingon sa Walog sa Jehoshaphat.

ARMAGEDDON

Uban sa labing-dako nga konsentrasyon sa mga kasundalohan diha sa kasaysayan sa kalibutan nga naglukup sa usa ka gamay nga bahin sa siyudad sa Jerusalem, ang sitwasyon sa hingpit maoy waypaglaum para sa mga Hudiyo. Apan kining mabatukon nga mga kasundalohan mosinati sa labing mahukumon ug magub-anong kapildihan nga mailhan sa tibuuk panahon diha sa sundalohong kasaysayan. Sa dili pa ang kompletong pagpoo sa kaaway pinaagi sa pagpataliwala ni Jesu-Kristo hinoon, adunay usa ka labaw-sa-kinaiyahan nga kangitngit diha sa duha ka bahin sa kalibutan sa dungan.

“Apan dihiha human sa kalisdanan niadtong mga panahona ang adlaw mapangitngit, ug ang bulan dili mohatag sa iyang kahayag, ug ang mga bitoon mangatagak gikan sa langit, ug ang mga gahum sa kalangitan mangatay-og.” (Mateo 24:29)

“Kay tan-awa, ang kangitngit motabon sa kalibutan, Ug halawum nga kangitngit sa mga katawhan.”
(Isaiah 60:2a)²³

Kini dili mao ang kangitngit sa kagabhion nga nagadala og kahayag, apan usa ka hingpit nga pagkapalong sa tanang suga dinhi sa kalibutan. Walay artipisyal nga kahayag ang makalagbas niining bug-os nga kangiub. Kini sa tukma mahisama sa hingpit nga kangitngit nga mitabon ni Jesu-Kristo samtang Siya nag-agwanta sa atong mga sala didto sa krus (Mateo 27:45). Walay usa ang gitugotan sa pagtan-aw sa paghukum sa Dios sa sala.

“Diha nianang adlaw,” nagadeklarar ang Ginoo, “Ako mohapak sa matag kabayo pinaagi sa kalibog [kakuyaw], ug sa iyang tigpangabayo pinaagi sa pagkabuang [kakugang]. Apan Ako mobantay sa balay sa Judah, samtang Ako maghapak sa matag kabayo sa mga katawhan pinaagi sa pagkabuta.”
(Zechariah 12:4)

Bisan unsang gerra nga paghulagway diin ang mga kabayo maoy gihisgotan sa kanunay nagatumbok og mga puwersa sa kaaway nga nagkontra sa Hudiyong impanteriya.²⁴ Busa ang

23. Isaiah 60:2a; cf., Isaiah 5:30; 13:10; Ezekiel 32:7-8; Joel 2:10; 3:15; Amos 5:18b; Pinadayag 6:12.

24. Sa naandan, ang mga Hudiyo wala gayud makagamit og kabalyeriya isip kabahin sa ilang sundalonghong sistema, apan hinoon nakapabilin sa usa ka talagsaong dungog isip impanteriya.

mga kabayo diha sa bersikulo 4 magpasabut ngadto sa mga kasundalohan sa kaaway nga mitigum palibot sa Jerusalem. Ang kangitngit nagapahimo sa maong pagkalibog ug kakuyaw nga ang mga sundalo sa kaaway mawad-an sa tanang pagkahan-ay diha sa pag-ataki. Isip usa ka resulta sa pagkalibog, sila gani mopatay sa matag usa (Zechariah 14:13). Ang gerra mamahimong usa ka wamaglihok. Kini imposible para kanila sa pagmaniobra sa tinamingan nga mga dibisyon, impanteriya, ug materyal diha sa hingpit nga kangitngit. Si Isaiah nagahulagway sa personal nga kahadlok niadtong nalambigit:

Pagdanguynguy, kay ang adlaw sa Ginoo duul na!
 Kini moabut isip kagun-uban gikan sa Makagagahum-sa-tanan.
 Tungud niini ang tanang mga kamut mangaluya,
 Ug ang matag kasingkasing sa tawo matunaw.
 Ug sila mangalisang,
 Mga kasakit ug pag-agulo maghawid *kanila*;
 Sila molimbaglimbag sama sa usa ka babaye nga nagbati,
 Sila motan-aw sa usag usa sa kakurat,
 Ilang mga panagway magdilaab.
 Tan-awa, ang adlaw sa Ginoo nagsingabot,
 Mabangis, nga may kapungut ug madilaabon nga kasuko,
 Sa paghimo sa yuta nga usa ka dakong-kadaot;
 Ug Siya mowagtang sa iyang mga makasasala gikan niini. (Isaiah 13:6-9; cf., Lukas 21:25-26)

Ang baga nga kangitngit nagapanalipod ug nagapatunhay niadtong mga magtotoo nga buhi pa, maingon nga ang kangitngit nga naglibot sa krus nga mitago sa impyutasyon ngadto ni Kristo sa tanang mga sala pinaagi sa Dios nga Amahan maoy

gidesinyo sa pagluwas sa mga magtotoo para sa tibuuk eternidad (Mateo 27:45; Markos 15:33).

ANG PAGPALINGKAWAS SA MGA SANTO

Sa kalit, sa taliwala sa baga nga kangitngit, adunay nagapakita nga daw usa ka labaw-sa-kinaiyahan nga kahayag: “apan kini mahitabo aron sa kagabhion adunay kahayag.” (Zechariah 14:7b)

Kapanganuran ug baga nga kangitngit maglibot
Kaniya;
Pagkamatarong ug hustisya mao ang pundasyon
sa Iyang trono.
Kalayo nagauna Kaniya,
Ug nagaugdaw sa Iyang mga kontra nga maliboton.
Iyang mga kilat mihayag sa kalibutan;
Ang kalibutan nakakita ug mikurog.
Ang kabukiran natunaw sama sa talo diha sa
presensiya sa Ginoo,
Diha sa presensiya sa Ginoo sa tibuuk kalibutan.
Ang kalangitan magdeklarar sa Iyang pagkamatarong,
Ug ang tanang mga katawhan nakakita sa Iyang
himaya. (Mga Salmo 97:2-6)

Tan-awa, Siya nag-anhi uban ang kapanganuran
[ang Kapanahonan sa Simbahan nga mga santo],
ug ang matag mata motan-aw Kaniya, hasta gani
niadtong kinsa milansang Kaniya; ug ang tanang
mga tribu sa kalibutan mobangutan tungud Niya.
Bisan sa ingon niana. Amen. (Pinadayag 1:7)

Ang matag-usa makahimo sa pagtan-aw ni Jesu-Kristo samtang Siya nagagula sa langit. Ang Iyang divine nga esensiya mao ang “kahayag sa kalibutan,” ang bugtong Kahayag nga makalagbas sa dimatugkad nga kangitngit maingon nga Siya ang bugtong Kahayag kinsa makalagbas sa kangitngit sa tawhanong kalag nga nahisalaag sa sala. Si Jesus miingon, “Ako ang kahayag sa kalibutan; siya kinsa nagasunud [nagatoo diha] Kanako dili molakaw diha sa kangitngit, apan makabaton sa kahayag sa [nga nagagikan sa] kinabuhi” (Juan 8:12).

Unya ang Ginoo molakaw ug makig-away batok niadtong kanasuran, sama sa dihang Siya naga-away diha sa adlaw sa gerra. (Zechariah 14:3)

Ang Ginoo makig “away.” Ang sanglitanan para sa Ginoo sa pakiggerra mao ang *cul-de-sac* didto sa Red Sea. Ang mga Hudiyo sa Exodo nga henerasyon sa waypaglaum nga natanggong sa Red Sea diha sa atubangan kanila, ang kabukiran sa kilid, ug ang Egyptian nga kasundalohan diha sa tulin nga paggukud. Ang mga Israelita nalisang (Exodo 14:10-14). Unya si Moses misinggit, “Ayaw kahadlok! Istambay ug tan-awa ang kaluwasan [pagpalingkawas] sa Ginoo . . . ang Ginoo makig-away para kaninyo samtang kamo magpabiling hilum” (Exodo 14:13-14). Samtang sila nahilum, sila mitan-aw sa milagro sa dagat nga nag-abli atubangan kanila sa pagpalabang kanila nga uga og mga sapatos, ug unya sila mitan-aw sa pagbalik sa katubigan ug milumus sa mga Egyptian. Grasya mao ang prinsipyo sa pagpalingkawas unya maingon usab diha sa umaabot. Ang grasya nagaagad sa hingpit sa kinsa ug unsa ang Ginoo. Maingon nga ang divine nga pagpataliwala midaog sa adlaw para sa mga Hudiyo diha sa nangaging panahon, sa ingon niini ang grasya nagadaog sa adlaw nianang umaabot nga pagliyok.

Ug diha nianang adlawang mga tiil mobarog ibabaw sa Mount of Olives, nga anaa atubangan sa Jerusalem diha sa sidlakan; ug ang Mount of Olives mapikas diha sa iyang tunga gikan sa sidlakan ngadto sa kasadpan pinaagi sa usa ka dako kaayong walog, aron nga ang katunga sa bukid mosibog paingon sa amihanan ug ang laing katunga paingon sa habagatan. (Zechariah 14:4)

Samtang ang Ginoong Jesu-Kristo nagabalik dinhi sa kalibutan diha sa himaya, ang unang dapit nga iyang mga tiil magdapat mao ang mismong bungtod nga napilian isip usa ka target sa artilyeriya sa mga kasundalohan sa hari sa Amihanan. Ang Mount of Olives sa kanunay maoy usa ka kakulian para sa katawhan nga naglayas gikan sa Jerusalem, sama sa hitabo ni David (2 Samuel 15:30). Ang personal nga presensiya sa Ginoo didto sa Mount of Olives nagabalhin niini nga kakulian ngadto sa usa ka ganghaan sa dangpanan. Ang Ginoo nagapikas sa bukid ug pinaagi sa walog molakaw ang nagtoong nahabilin sa Israel ngadto sa kasigurohan samtang Siya nagapukan sa ilang mga kaaway. Maingon nga ang kaanakan sa Israel milabang sa Red Sea ngadto sa kasigurohan, sa ingon niini ang umaabot, sa kalisdanan nga henerasyon molabang sa walog nga gihimo sa Manluluwas.

Ang nahabilin kinsa magsukol maoy mabuhi sa dihang si Kristo nagabalik ug mabuhi diha sa ilang pisiko nga mga lawas sa katibuk-an sa Milenyo. Sila maingon usab ang laing naglungtad nga mga magtotoo moporma og nukleyo para sa pagpasanay pag-usab sa katawhan sa kalibutan atol sa gingharian sa milenyo. Sila mopuyo sa permanente sa Jerusalem diha sa perpektong kalikupan ug panalangin (Ezekiel 40—48; Zechariah 2:4-5; Pinadayag 21:2, 10-27; 22:1-5).

ANG PAGKAPOO SA KAAWAY

Ang Ikaduhang Pag-abut ni Jesu-Kristo atong Ginoo, Labing-bantugan nga Anak ni David, ang “batong giandam sa walay mga kamut” (Daniel 2:34), “ang Karaan sa mga Adlaw” (Daniel 7:22) nagabalhin sa direksiyon sa kampanya. Siya nagapalingkawas sa Hudiyong nahabilin gikan sa pagkapoo pinaagi sa pagpamatay sa tanang mga puwersa sa kaaway. Sa ingon niini nagatapos sa usa ka away nga ditupngan diha sa tanan nga dugoong mga gubat sa kasaysayan.

Karon kini mao ang sakit-nagdagsang nga hain ang Ginoo mohapak sa tanang mga katawhan kinsa nakiggubat batok sa Jerusalem; ang ilang unud molata samtang sila magbarog sa ilang mga tiil, ug ang ilang mga mata molata sulud sa ilang mga suksukanan, ug ang ilang dila molata sulud sa ilang baba. (Zechariah 14:12)

Ang paghulagway sa kagun-uban nga gihatag ni Zechariah 2,500 ka tuig ang miagi sa makapamatikud maoy parehas ngadto sa mga epekto sa nukliyar nga gubat.²⁵

Ug akong nakita ang langit nga miabli; ug tan-awa, usa ka puting kabayo, ug Siya kinsa miling-kod sa ibabaw niini *maoy* gitawag og Matinumanon ug Matinuuron; ug diha sa pagkamatarong Siya nagahukum ug nagapanggubat. (Pinadayag 19:11)

Ug ang Iyang mga mata *maoy* usa ka dilaab sa

25. Stanley A. Ellisen, *Biography of a Great Planet* (Wheaton, Ill: Tyndale House Publishers, 1975), 188.

kalayo, ug ibabaw sa Iyang ulo *maoy* daghang purongpurong; ug Siya adunay usa ka ngalan nga nahasulat *diha Kaniya* nga walay usa ang nahibalo gawas sa Iyang-kaugalingon. (Pinadayag 19:12)

Ug *Siya maoy* gisul-uban sa usa ka kupo nga gitunlub sa dugo; ug ang Iyang ngalan *maoy* gitawag og Ang Pulong sa Dios. (Pinadayag 19:13)

Ug ang mga kasundalohan nga anaa sa langit, gisul-uban sa maanindot nga lino, puti *ug* hinlo, *maoy* nagsunud Kaniya sakay sa puting mga kabayo. (Pinadayag 19:14)

Ug gikan sa Iyang baba nagagikan ang usa ka mahait nga espada, aron nga pinaagi niini Siya makapika sa kanasuran; ug Siya mohari kanila uban ang usa ka sungkod nga puthaw; ug Siya nagatunub sa itusan sa bino sa mapintas nga kaligutgut sa Dios, ang Makagagahum-sa-tanan. (Pinadayag 19:15)

Ug diha sa Iyang kupo ug diha sa Iyang paa Siya adunay usa ka ngalan nga nahasulat, “HARI SA MGA HARI, UG GINOO SA MGA GINOO.” (Pinadayag 19:16)

Ang “puti nga kabayo” mao ang simbolo sa pagdaog ug paghukum. “Matinumanon ug Matinuuron” si Jesu-Kristo kinsa mao ang Magbubuntog ug Maghuhukum. Siya matinumanon sa pagpalingkawas sa Iyang kaugalingon, ilabina ang nagtoong mga Hudiyo kinsa natanggong sa Jerusalem. Siya matinuuron ngadto sa Iyang Pulong. Diha sa Iyang pagbalik Siya nagatuman og duha ka mga butang: pagpildi sa Hentil nga mga kasundalohan ug paghukum sa mga dimagtotoo. Ang mga tagadawat sa Iyang kaligutgut mao kadtong kinsa

adunay tagsa nga posibleng oportunidad aron maluwas, apan mipadayon diha sa ilang pagsalikway sa bugtong Manluluwas (Mga Buhat 4:12). Bisan pa og makahahadlok nga kapintas ug kamatayon maoy nalambigit, ang Iyang mga paghukum maoy makatarunganon ug matarong (Mga Salmo 19:9).

Ang “kupo nga gitunlub sa dugo” nagatumbok nga si Kristo lamang ang moaway ug mopatay sa mga kaaway sa Israel. “Ang mga kasundalohan nga anaa sa langit” maglakip sa ang-helanong kasundalohan, Karaang Testamento nga mga santo, gimartir nga sa kalisdanan nga mga santo, ug mga magtotoo sa Kapanahonan sa Simbahan (1 Mga Taga-Tesalonica 3:13; Jude 14). Kini mao ang bugtong kasundalohan sa kasaysayan diin ang Hepe-Komandante, si Jesu-Kristo, nagahimo sa tanang pagpakig-away samtang ang mga tropa mag-istambay ug magtan-aw.

Ang “mahait nga espada” sa bersikulo 15 mao ang labing-bantugan nga hinagiban sa tibuuk panahon. Ang Ginoo nagapatay sa mga kasundalohan didto sa Armageddon pinaagi sa mga pulong sa Iyang baba. Ang “itusan sa bino” mao ang hilabihang pagpamatay nga nagatapos sa Armageddon nga Kampanya. Himatikdi nga si Kristo sa Iyang-kaugalingon nagapakita og unsaon sa pagdaog sa usa ka gubat: Siya wala nagabalik sa paglingkod libot sa usa ka lamesa sa kalinaw ug makigsabot sa usa ka kahusayan; si Jesu-Kristo nagabalik sa pagpoo sa kaaway. Wala nay pakiggubat sulud sa usa ka libo ka tuig tungud kay ang kaaway *patay* na. Kini dili ikatingala nga ang atong Manluluwas nagadala sa ranggo ug titulo sa “HARI SA MGA HARI, UG GINOO SA MGA GINOO.”²⁶

Ug akong nakita ang usa ka anghel nga nagbarog diha sa adlaw; ug siya misinggit nga may usa ka lanog nga tingog, nag-ingon ngadto sa tanang

26. Thieme, *King of Kings and Lord of Lords* (1974).

kalanggaman nga maglupad diha sa tungatunga-sa-langit, “Duul, pagtigum para sa dakong panihapon sa Dios. (Pinadayag 19:17)

Aron nga ikaw makakaon sa unud sa mga hari ug sa unud sa mga komandante ug sa unud sa gamhanang katawhan ug sa unud sa mga kabayo ug niadtong kinsa maglingkod ibabaw kanila ug sa unud sa tanang katawhan, pulos gawasnon nga katawhan ug mga ulipon, ug gagmay ug dagko.” (Pinadayag 19:18)

Ug akong nakita ang mangtas-nga-mananap [diktador sa Gipabalik nga Romanhong Imperyo] ug ang mga hari sa kalibutan ug sa ilang mga kasundalohan, mitigum sa pagpakiggubat batok Kaniya kinsa milingkod ibabaw sa kabayo, ug batok sa iyang kasundalohan. (Pinadayag 19:19)

Ang mga kasundalohan magkaylap sa katibuk-an sa Yuta, gikan sa Megiddo ngadto sa Edom (Isaiah 63:1-6), ug ang ilang kagun-uban maoy kompleto, gikan sa labing-ubus-og-ranggo nga sundalo ngadto sa mga lider ug mga tighulhog.

Ug ang mangtas-nga-mananap nasikup, ug uban kaniya ang mini nga propeta kinsa mihimo sa mga tilimad-on diha sa iyang presensiya, pinaagi niini siya miilad niadtong kinsa nakadawat sa marka sa mangtas-nga-mananap ug niadtong kinsa misimba sa iyang imahen; kining duha maoy gitambog nga buhi ngadto sa linaw sa kalayo nga nagasunog diha sa asupre. (Pinadayag 19:20)

Ug ang nahabilin maoy gipatay diha sa espada nga

migumikan sa baba Niya kinsa milingkod ibabaw sa kabayo, ug ang tanang kalanggaman napuno uban sa ilang unud. (Pinadayag 19:21)

Hilabihan kaayo mao ang pagpamatay nianang adlaw nga ang Yuta sa literal mapuno sa dugo. Sama ka taas sa rinda sa mga kabayo, ang dugo moagos sulud sa 200 milya (Pinadayag 14:19-20), ug kini moabut sa pito ka bulan sa paglubong sa patay (Ezekiel 39:12).

Ang Ginoong Jesu-Kristo motambog sa duha ka mangtas-nga-mananap ngadto sa Linaw sa Kalayo, mogapos ni Satanas sulud sa usa ka libo ka tuig, mohukum sa waypagtoong mga Hudiyo ug mga Hentil ug mopadala kanila ngadto sa dimatapos nga silot. Diha sa pagkabilanggo ni Satanas ug sa paghukum sa tanang mga dimagtotoo, ang kalinaw napabalik ug ang Ginoong Jesus mohari nga labing-gamhanan dinhi sa kalibutan sulud sa usa ka libo ka tuig.

ASA MAN KITA KARONG-PANAHONA?

Unsa man kaduul ang Pagsakgaw, ang Kalisdanan, ug Armageddon? Sumala sa Kasulatan walay propesiya bisan pa aron tumanon sa dili pa ang Pagsakgaw sa Simbahan mahitabo, busa walay usa ang makahibalo sa adlaw o sa oras sa Pagsakgaw; kini mahimong mahitabo karong adlaw, karong gabii, sunud semana, o usa ka libo ka tuig gikan karon. Kanihit-sa-pagkaon, sakit-nagdagsang, mga away, ug mga pakigsangga sa gahum ang nahitabo sa katibuk-an sa kasaysayan ug magpadayon sa paghitabo karong panahona, apan kini nga panghitabo wala magtumbok nga ang Pagsakgaw duul na. Busa, ayaw gayud pailad sa maayong-pagkabatbat nga mga pag-angkon nga ang Pagsakgaw maoy usa ka absolutong katinuud para sa labing-duul nga umaabot. Ang pito-ka-tuig

nga Kalisdanan sa Dios, ang sinugdanang ihap paingon sa Armageddon, magsugod pa.

Kinsa ang mini nga propeta ug ang mangtas-nga-mananap? Ang pagkakinsa niining duha ka ngil-ad nga mga personalidad dili ipadayag hangtod *human* sa Pagsakgaw sa Simbahan. Ang bisan unsang pangagpas mahatungud niining kalalakihan maoy waykapuslanan. Ang daotang kalalakihan diha sa umaabot sa walay kapasikaran manganlan uban niini nga mga ngalan maingon sa daotang kalalakihan sa nangaging-panahon.

Ang anaa sa pagkakaron ba nga krisis diha sa Middle East ang tilimad-on sa Armageddon? Dili! Sumala sa divine nga pagpadayag, dili ang Kalisdanan ni ang Armageddon nga Kampanya ang mahitabo samtang ang Simbahan anaa pa sa kalibutan (Pinadayag 3:10). Samtang ang Armageddon sa personal dili makaapekto sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo, kini wala nagapapha sa karong-panahona nga mga panagbangi didto sa Middle East nga makaapekto kanila. Ang maong mga krisis makadesperado kaayo nga sila magsulbong ngadto sa Gubat sa Kalibutan III. Kini mao ang panahon sa mga gubat ug mga hungihong sa mga gubat, mga panagbangi inubanan sa tinuud nga kombati ug mga panagbangi nga walay pakiggubat (Mateo 24:6).

Sa pagkakaron, ang sinaligang nasod diha sa Kapanahonan sa Simbahan maoy responsable sa pag-andam para sa gubat pinaagi sa pagtukod og usa ka lig-on nga sundalohong katukuran.²⁷ Walay sinaligang nasod ang makabaton og kagawasan o mahimong lig-on sa ekonomikanhon nga walay sundalohong proteksiyon.

Para sa tagsatagsa diha sa sinaligang nasod, ang labing-dako nga preparasyon nagasugod diha sa kaluwasan.

27. Thieme, *Kagawasan pinaagi sa Sundalohong Kadaugan* (2018).

“Siya kinsa nagatoo diha sa Anak adunay wayka-tapusang kinabuhi; apan siya kinsa wala nagatuman [nagatoo] sa Anak dili makakita og kinabuhi, apan ang kaligutgut sa Dios nagapabilin diha kaniya.” (Juan 3:36)

Ug para sa usa kinsa nakadawat ni Jesu-Kristo isip Manluluwas, ang doktrina sa Bibliya adunay usa ka tubag para sa matag kinahanglanon sa kinabuhi. Kon ang magtotoo mahibalo sa doktrina sa Bibliya, maingon usab niadtong mga heneral sa umaabot, siya dili makuyapan diha sa adlaw sa kalisud (Mga Proverbio 24:10). Waysapayan og unsay mahitabo, ang Ginoo adunay usa ka plano ug usa ka katuyoan para sa iyang kinabuhi. Ang iyang unang responsibilidad mao ang pagpasulud sa doktrina pinaagi sa kalihukan sa ‘grasya nga aparato para sa panabut’ ug sa pagpadayon-sa-unahan ngadto sa espirituhanong pagkahamtong.²⁸

Ang Dios nagagamit sa hamtong nga magtotoo diha sa kauswagan maingon man diha sa kalit-nga-kalisdanan. Siya nagapasidungog sa Ginoo ug Manluluwas; ang iyang kinabuhi adunay kahulugan ug katuyoan ug kahubitan; siya nagahuput og kalipay nga hilabihan sa kabuhong labaw sa tanan nga siya makapangayo o makahunahuna (Mga Taga-Efeso 3:20); ug siya adunay kompiyansa ug kadaitan sa mga panahon sa krisis. Walay katalagman, walay kalit-nga-kalisdanan, walay kabug-at nga dako kaayo para sa Pulong sa Dios ug sa plano sa Dios.

Ang Kapanahonan sa Simbahan nga magtotoo kinahanglang maghinumdum, maingon usab ang mga magtotoo diha sa Kalisdanan, nga waysapayan unsa ka mangitngit ug mabangis

28. Ang grasya nga aparato para sa panabut (GAP) maoy usa ka wala-ang-merito nga sistema sa espirituhanong pagsabut nga gigamhan pinaagi sa pagpuno sa Balaang Espiritu nga nagapahimo sa matag magtotoo sa pagsabut, pagkat-on, ug pag-aplay sa tibuuk pagbulot-an sa doktrina sa Bibliya, waysapayan sa edukasyon o tawhanong iq. Tan-awa sa Thieme, *Reversionism* (2000), 3-7.

ang sitwasyon, ang Dios sa kanunay anaa sa Iyang trono naggiya sa mga hitabo sa katawhan ug naglampos sa Iyang plano diha sa mga kinabuhi sa Iyang gipanag-iya (Mga Salmo 33). Kon ang Dios aduna pay usa ka katuyoan para sa kinabuhi sa magtotoo, nan ang Dios mopalingkawas kaniya pinaagi o gikan sa bisan unsang malisud nga sitwasyon. Ang tibuuk impiyerno dili makatangtang kaniya gikan sa kalibutan samtang ang Ginoo nagakinahanglan kaniya dinhi.

Ang pagsabut niining naghupay nga prinsipyo nagaagad sa pagbaton sa Pulong sa Dios nga nagpuyo diha sa kalag. Ang doktrina sa Bibliya nagasangkap og panabut sa pagbuut sa Dios diha sa kinabuhi sa magtotoo ug nagahatag sa kusog atubangan sa waypaglaum nga kalit-nga-kalisdanan ug katalagman. Ang doktrina sa Bibliya sa kanunay nagahimo sa kalainan.

ANG DOKTRINA SA PITO SA YAWA

- I. Ang persona sa yawa.
 - A. Ang yawa mao ang labing-taas sa tanan nga anghelanong mga binuhat ug ang magmamando sa nanga-laglag nga mga anghel (Mateo 9:34; 12:26; Lukas 11:18-19).
 - B. Ang yawa gibuhat sa Dios sa wala pa ang pagbuhat sa tawhanong kaliwat (Mga Salmo 148:5b; Mga Taga-Colosas 1:16).
 - C. Ang yawa adunay tulo ka pagkalaglag (Isaiah 14; Ezekiel 28; Pinadayag 12, 20).
 - D. Ang yawa adunay duha ka pag-abut (Genesis 3; Pinadayag 20).
 - E. Ang yawa mao ang punoan nga kaparang sa anghelanong away (Genesis 6; 1 Pedro 3:18-22; 5:8; Pinadayag 12:4).
 - F. Ang yawa adunay usa ka organisasyon (Mga Taga-Efeso 6:12).

- G. Ang yawa usa ka manununo (Juan 8:44).
- H. Ang yawa mao ang kabatok sa doktrina sa Bibliya (Mateo 13:19, 39).
- I. Ang yawa mao ang kaaway sa Kapanahonan sa Simbahan nga mga magtotoo (1 Timoteo 3:7; Pinadayag 2:9, 13, 24).
- II. Ang pamunoan sa yawa (Lukas 4:5-7; Juan 12:31; 14:30; 16:11; 2 Mga Taga-Corinto 4:4; Mga Taga-Efeso 2:2).
- III. Ang istrategiya sa yawa mahitungud sa kanasuran sa kalibutan:
 - A. Siya nagailad (Pinadayag 12:9; 20:3; 20:8).
 - B. Siya ang pangulong kaaway ngadto sa mga balaod sa divine nga katukuran, sa soberanya ug kagawasan sa nasyonalismo.
- IV. Ang istrategiya sa yawa mahitungud sa mga dimagtotoo.
 - A. Nagadagan sa kutay gikan sa pagbuta sa ilang mga hunahuna sa Ebanghelyo ngadto sa tanang mga porma sa sala ug kaut-utan (Lukas 8:12; 2 Mga Taga-Corinto 4:3-4; 2 Mga Taga-Tesalonica 2:7-10; 2 Pedro 2; Pinadayag 17).
 - B. Rilihiyon mao ang dumadaog nga alas sa yawa, nagpasiugda og tawhanong mga buhat imbis nga grasya sa Dios.
- V. Istrategiya mahitungud sa magtotoo (2 Mga Taga-Corinto 2:11).
 - A. Sa pagpasangil sa magtotoo (Job 1:6-11; Zechariah 3:1-2; Pinadayag 12:9-10).
 - B. Sa pagpasiugda og rebersiyonismo (1 Mga Taga-Corinto 10:19-21; 2 Mga Taga-Corinto 11:3, 13-15; Mga Taga-Efeso 4:27).
 - C. Sa pagpakyas sa pagbuut sa Dios.
 - 1. Panglantaw nga pagbuut (Mga Taga-Efeso 4:14).
 - 2. Hiyograpiyanhong pagbuut (1 Mga Taga-Tesalonica 2:18).

3. Naglihok nga pagbuut (Santiago 4:7-8).
 - D. Sa pagsumpo sa doktrina nga aplikasyon pinaagi sa kabalaka ug laing mga sala sa panghunahuna (1 Pedro 5:7-9).
 - E. Sa pagguba sa pokus sa magtotoo diha ni Kristo ug sa doktrina sa Bibliya.
 1. Mga mata diha sa katawhan (Jeremiah 17:5).
 2. Mga mata diha sa kaugalingon (1 Mga Hari 19:10-14).
 3. Mga mata diha sa mga butang (Mga Hebreohanon 13:5-6).
 - F. Sa pagkuha sa magtotoo nga mahimong malambigit diha sa pag-uswag sa kalibutan sa yawa. Mao nga, ang rebersiyonistang magtotoo mamahimong makatawhanon, naokupar sa temporal nga mga kasulbaran ngadto sa mga problema sa tawo, nagdason sa mga sistema sa pagpauswag sa kalikupan sa tawo, sama sa sosyalismo, Kristohanong aktibismo, ang sosyal nga ebanghelyo.
 - G. Sa pagsilsil sa kahadlok mahitungud sa pisiko nga kamatayon (Mga Hebreohanon 2:14-15).
- VI. Rilihiyon maoy kabahin sa istrategiya sa yawa sa pagawat sa plano sa Dios. Ang Kristiyanismo dili usa ka rilihiyon, apan usa ka relasyon uban sa Dios pinaagi sa pagtoo lamang diha ni Kristo lamang. Rilihiyon, agig kalainan, mao ang tawo nga nagpangita sa pag-uyon sa Dios pinaagi sa iyang kaugalingon nga mga plano, mga buhat, mga merito, ug mga sistema. Ang rilihiyon nagapaila sa daotang kinaadman ni Satanas, ug kini gitan-aw dinhi gikan sa baroganan sa iyang daghan nga mga inawat.
- A. Inawat nga ebanghelyo (2 Mga Taga-Corinto 4:3-4).
 - B. Inawat nga mga ministro (Mga Buhat 13:6-10; 2 Mga Taga-Corinto 11:13-15).

- C. Inawat nga doktrina (Mga Taga-Efeso 5:6; 1 Timoteo 4:1).
 - D. Inawat nga lamesa sa komunyon (Lukas 4:3; 1 Mga Taga-Corinto 10:19-21).
 - E. Inawat nga espirituwalidad (1 Mga Taga-Corinto 3:18; Mga Taga-Galacia 3:2-3).
 - F. Inawat nga pagkamatarong (Mateo 19:16-28).
 - G. Inawat nga paagi sa pagpuyo (Mateo 23:13-36).
 - H. Inawat nga gahum ug kusog (2 Mga Taga-Tesalonica 2:8-10).
 - I. Inawat nga mga diyosdiyos (2 Mga Taga-Tesalonica 2:3-4).
- VII. Mini nga mga magtutudlo isip kabahin sa istratehiya sa yawa:
- A. Ang mini nga mga magtutudlo adunay usa ka ditinuud ug minaut nga dagway (Mateo 7:15; Mga Taga-Roma 16:18).
 - B. Ang mini nga mga magtutudlo maggamit og tawhanon nga pampublikong mga relasyon nga mga sistema ug legalistang pamarayeg sa pagpangabig sa mga magtotoo (2 Timoteo 3:5-7).
 - C. Ang mini nga mga magtutudlo mag-apelar ngadto sa tawhanong garbo-sa-kaugalingon ug garbo (2 Mga Taga-Corinto 10:12).
 - D. Ang mini nga mga magtutudlo magpasiugda og pag-simbag-diyosdiyos isip kabahin sa lamesa sa komunyon sa yawa (Habakkuk 2:18-19).
 - E. Ang mini nga mga magtutudlo magpasiugda sa legalismo ug kaugalingong-pagkamatarong (1 Timoteo 1:7-8).
 - F. Ang mini nga mga magtutudlo magpadayon sa pag-lihok sa katibuk-an niining gipakusog nga gidugayon sa anghelanong away (1 Juan 4:1).

Timan-anan sa Kasulatan

KARAANG TESTAMENTO

GENESIS	MGA MAGHUHUKUM
1:5 39	4:15..... 14
2:7.....9,20	5:19..... 14
3.....58	7..... 14
3:4.....9	
3:15.....9	1 SAMUEL
6.....58	31:8..... 14
6:3..... 12	
12:1-39	2 SAMUEL
15:18.....3,9	7:8-169
17:7.....9	7:12-165
	15:30.....49
EXODO	
14:10-1448	1 MGA HARI
14:13-1448	19:10-1460
23:31.....3	
	2 MGA HARI
NUMEROS	23:29-3062
31:1-129	
	2 CRONICAS
DEUTERONOMIO	21:7.....9
30:1-99	35:22..... 14
JOSHUA	NEHEMIAH
1:3-49	2:1.....7

2:5-6	7	63:5.....	38
-------------	---	-----------	----

JOB

1:6-11.....	59
-------------	----

MGA SALMO

19:9.....	52
33.....	57
89:20-37	9
97:2-6	47
148:5.....	58

MGA PROBERBIO

24:10.....	56
------------	----

ISAIAH

2:4.....	5
5:30.....	45
10:5.....	6
10:24.....	16
11:10-12.....	9
13:5.....	7
13:6.....	40
13:6-9	46
13:10.....	45
14.....	58
14:13-14	19
26:20.....	7
28:15.....	16
34:16.....	14
55:3.....	9
60:2.....	45
63.....	32
63:1-6	14,53

JEREMIAH

17:5.....	60
23:3-8	9
30:4-7	6
31:31-34	9

EZEKIEL

20:34-38	6,13
22:19-22	6
28.....	58
32:7-8	45
37:21-25	9
38—39.....	34
38:2.....	16,32
38:9.....	14,16
38:16.....	14
39:1.....	16
39:11.....	14
39:12.....	54
40—48.....	49

DANIEL

2:31-45	21
2:34.....	50
2:41-42	17
2:42.....	17
2:42-43	18
7.....	4
7:4.....	21
7:5.....	21
7:6.....	21
7:7-8	21

7:8.....	21
7:8-24	22
7:22.....	50
7:23-24	21
8:19.....	7
8:23.....	16
9:20-27	7
9:24.....	7
9:26.....	7
9:26-27	21
9:27.....	10
10:13.....	18
11.....	4
11:25.....	16
11:36-39.....	26
11:36-40.....	22
11:37	23
11:38.....	21
11:40.....	16,28
11:40-43.....	16
11:40-44.....	40
11:41	31
11:42.....	31
11:43.....	31
11:44.....	16,32
11:45.....	33
12:6-7	11
12:11.....	26
12:11-12.....	11

HOSEA

2:14-23	9
4:6.....	5

JOEL

2:2.....	34
2:3.....	35
2:4-5	36
2:6.....	36
2:7-9	37
2:10.....	45
2:18-21	41
3:2.....	14
3:12.....	14
3:15.....	45

AMOS

5:18.....	45
-----------	----

HABAKKUK

2:18-19	61
---------------	----

ZECHARIAH

2:4-5	49
3:1-2	59
11:15-17.....	22
12.....	37,41
12:1.....	38
12:2.....	38
12:2-11.....	14
12:3.....	38
12:4.....	45
12:5.....	41
12:6.....	43
13:8.....	40
13:9.....	6,40
14:1.....	39,40

14:2.....	14,40	14:13.....	46
14:3.....	48		
14:4.....	49		
14:7.....	47		
14:12.....	50		
		MALACHI	
		3:1-3	6

BAG-ONG TESTAMENTO

MATEO

3:11	13
3:11-12.....	13
4:9.....	19
7:15.....	61
9:34.....	58
12:26.....	58
13:19.....	59
13:39.....	59
19:16-28	61
21:8-9	7
21:15.....	7
23.....	5
23:13-36	61
24:6.....	55
24:14.....	12
24:15-16	27
24:16.....	31
24:21.....	11
24:21-22	6
24:23-26	27
24:29.....	45
24:42.....	10
25:13.....	10
25:31.....	13
25:31-46	13
27:45.....	45,47

MARKOS

13:32.....	10
------------	----

15:33.....	47
------------	----

LUKAS

1:32.....	9
4:3.....	61
4:5-7	59
8:12	59
11:18-19.....	58
12:1.....	10
21:25-26	46

JUAN

8:12.....	48
8:44.....	59
12:31.....	19,59
14:30.....	59
16:11	59

MGA BUHAT

2:29-30	9
4:12.....	52
13:6-10	60
13:34.....	9
16:31.....	20

MGA TAGA-ROMA

1:18-20	12
5:12.....	9
5:14.....	9
6:23.....	20

16:18.....	61	2:23.....	10
------------	----	-----------	----

1 MGA TAGA-CORINTO

2:14.....	9
3:18.....	61
10:19-21	59,61
14:33.....	4

1 MGA TAGA-TESALONICA

2:18.....	59
3:13.....	52
4:13-18	10
4:14-17	10

2 MGA TAGA-CORINTO

2:11.....	59
4:3-4	59,60
4:4.....	20,59
6:2.....	39
10:12.....	61
11:3.....	59
11:13-15.....	59,60

2 MGA TAGA-TESALONICA

2:3.....	19
2:3-4	61
2:3-10	21
2:4.....	19
2:6-7	10
2:7-10	59
2:8-10	61
2:9.....	27

MGA TAGA-GALACIA

3:2-3	61
-------------	----

MGA TAGA-EFESO

1:10.....	4
2:2.....	59
3:3.....	8
3:20.....	56
4:14.....	59
4:27.....	59
5:6.....	61
6:11-12.....	8
6:12.....	58

MGA TAGA-COLOSAS

1:16.....	58
-----------	----

1 TIMOTEO

1:7-8	61
3:7.....	59
4:1.....	61

2 TIMOTEO

3:5-7	61
-------------	----

PHILEMON

1:10.....	40
-----------	----

MGA HEBREOHANON

2:14-15	60
4:1-2	41
13:5-6	60

SANTIAGO	12:9-10	59
4:7-8	60	12:14..... 11,27
		13.....4
1 PEDRO	13:1.....	22
3:18-22	58	13:1-2
5:7-9	60	20
5:8.....	58	13:4.....
		20
2 PEDRO	13:5.....	11
2.....	59	13:7.....
2:5.....	12	21
		13:8.....
1 JUAN	13:11.....	20
4:1.....	61	13:12.....
		20,23
JUDE	13:13.....	23
14.....	52	13:14.....
		23
PINADAYAG	13:15.....	24,26
Libro sa.....	8	13:16.....
1:7.....	47	24
2:9.....	59	13:17.....
2:13.....	59	24
2:24.....	59	13:18.....
3:10.....	55	24
6:12.....	45	14:6-7
7.....	12	12
11:2-3.....	11	14:12-13
11:3.....	12	12
12.....	58	14:19-20
12:4.....	58	54
12:6.....	11	16.....
12:7-9	19	4,6,12,14
12:9.....	59	16:2.....
		12
		16:3-7
		12
		16:8-9
		12
		16:9.....
		12
		16:10-11.....
		12
		16:12.....
		16,32
		16:12-16
		12,13,40
		16:13.....
		18,25
		16:14.....
		13,25,37
		16:16.....
		14
		16:17-21
		12
		17.....
		4,59
		17:2-12
		21

17:3.....	21	19:20.....	22,53
17:14.....	22	19:21.....	54
19:11.....	13,50	20.....	58
19:12.....	51	20:3.....	59
19:13.....	51	20:4.....	5
19:14.....	51	20:8.....	16,59
19:15.....	51	20:10.....	22
19:16.....	51	21:2.....	49
19:17.....	53	21:10-27	49
19:18.....	53	22:1-5	49
19:19.....	37,53		

SUKARANON NGA MGA LIBRO NI R. B. THIEME, JR. GIREKOMENDAR NGA HAN-AY

*Ang Plano sa Dios
Ang Trinidad
Merkado sa Ulipon sa Sala
Ang Babag
Rebound ug Padayon sa Pag-abante!
Paghikling sa Sala
Ang Pagtoo-Pahulay nga Kinabuhi
Dios nga Balaang Espiritu batok Ang Kinaiyang
Makasasala
Kusog sa Panghunahuna
Hetenismo
Divine nga Paggiya
Pag-ampo
Pagsaksi
Ang Mawaldason nga Anak*

SA DOKTRINA NGA MGA PAGTOON SA BIBLIYA

Doktrina sa Bibliya, ang katibuk-an sa pagtulon-an nga gikuha gikan sa usa ka literal nga interpretasyon sa mga Kasulatan, mao ang sukaranan para sa espirituhanong kamatuuran. Ang pagtoon sa Bibliya nagasangkap og espirituhanong pangpabaskog para sa Kristohanon (Mateo 4:4).

Ang kamahinungdanon sa doktrina sa Bibliya dili mahimong ibaliwala (Mga Salmo 138:2). Ang Dios nagamando sa Kristohanon aron sa kahiladman nahiusab (Mga Taga-Roma 12:2). Kini nga pagkausab nagakinahanglan og usa ka adlaw-adlaw nga pagbag-o sa hunahuna pinaagi sa pagkat-on ug paggamit sa Pulong sa Dios (2 Mga Taga-Corinto 4:16; Mga Taga-Efeso 4:23).

Sa daghang katuigan ang sa doktrina nga Bibliya nga mga klase nga gitudlo pinaagi ni R. B. Thieme, Jr., misangkap og adlaw-adlaw nga espirituhanong pagkaon para sa iyang kongregasyon. Mga publikasyon, DVDs, ug MP3 CDs (English) maoy anaa sa walay bayad o obligasyon. Usa ka *Sa Doktrina nga mga Pagtoon sa Bibliya nga Katalogo* maoy ihatag diha sa paghangyo.

R. B. THIEME, JR., BIBLE MINISTRIES

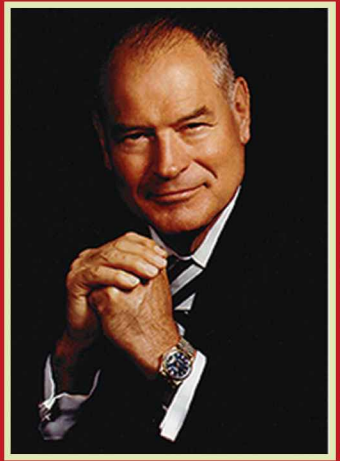
P.O. Box 460829

HOUSTON, TEXAS 77056-8829

www.rbthieme.org

713-621-3740

Si ROBERT B. THIEME, JR. (1918-2009) nagapabilin nga usa ka mahinungdanong tingog sa Kristiyanismo sa tibuuk kalibutan. Ang iyang makugihon, mapatin-awong pagtulon-an gibasi diha sa orihinal nga mga pinulongan sa Kasulatan sumala sa makasaysayanong konteksto nga ang Bibliya nahasulat. Ang iyang binag-o nga mga sistema sa bokabularyo, mga ilustrasyon, ug bibliyanhong mga kategoriya sa tin-aw nga magpahayag sa dimasayup nga mga kamatuuran sa Pulong sa Dios. Si Thieme nakarekord og kapin sa napulog-usa ka libo ka oras sa mga sermon ug nakamantala og kapin sa usa ka gatus ka mga libro og naglukup hapit sa Bibliya.

Panghulagway ni Robert Becker

Si Thieme migraduwar sa University of Arizona (Phi Beta Kappa) ug Dallas Theological Seminary (summa cum laude). Ang iyang seminaryo nga mga pagtoon napakgang tungud sa Ikaduhang Gubat sa Kalibutan nga sundalohong serbisyo atol niadto siya misaka ngadto sa ranggo nga tenyente koronel diha sa United States Army Air Corps. Pagkahuman sa iyang nagpadayon-pagtoon nga buhat niadtong 1950, siya nahimong pastor sa Berachah Church sa Houston, Texas. Ang iyang malukpanong pagbansay sa Griyego, Hebreyo, teyolohiya, kasaysayan, ug mahitungud sa teksto nga panuki misangkap og pundasyon para sa iyang masuknaong propesyonal nga kinabuhi sa pagtoon ug pagpanudlo sa Pulong sa Dios. Si Thieme miretiro isip pastor sa Berachah Church human sa singkuwentay-tres ka tuig sa matinud-anong serbisyo.

ARMAGEDDON Diha sa usa ka adlaw apan sa umaabot ang Israel mahimong taliwala sa kalihukan sa katapusan, labing makalilisang nga panagbangi ang kalibutan sukad makakita. “Armageddon” sa tinuud mao “ang gubat nga motapos sa tanang mga gubat!”

Tungud sa waykaparehas nga mga saad sa Dios ngadto sa Israel, si Satanas mipasiugda og pagkamabatukon ngadto sa mga Hudiyo sa katibuk-an sa kasaysayan. Diha sa usa ka katapusang buhat sa kangil-ad, siya nagadala sa dungan sa upat ka dagko, satanasnong-nadasig, hentil nga mga imperyo sa pagpoo niining gamay-kaayo nga nasod. Ang Israel maoy nalibotan, naputol, naaktohan diha sa usa ka waypaglaum nga sundalohong sitwasyon pinaagi niining daghan-kaayo nga mga kasundalohan.

Ang mga Hudiyo aduna lamang usa ka kaluwasan. Ang ilang Mesiyas, ang Ginoong Jesu-Kristo, mobalik sa kalibutan sa pagpakig-away para kanila. Diha sa pagdaog Siya mopildi sa mga puwersa nga gihan-ay batok sa Israel, mopapahawa ni Satanas isip ang magmamando niining kalibutana, motukod sa Iyang sa milenyo nga gingharian, ug motuman sa Iyang mga kasabutan uban sa Israel.